

DIRVA

Nr. 83

Liepa-July 21, 1961

Cleveland, Ohio

PREZIDENTAS KENNEDY NEATSAKĖ Į KLAUSIMĄ APIE PAVERGTAS TAUTAS

Prezidento Kennedžio spaudos konferencijoje liepos 19 d. buvo iškeltas šis klausimas:

"Pone prezidente, tamsos atsakyme į sovietų memorandumą buvo kelis kartus pabrėžta apsisprendimo teisės stoka Rytų Europoje, ir tą pačią savaitę jūs paskelbėte proklamaciją, išryškiančią pavergtųjų tautų laisvės klausimą. Ar jūs galite numatyti aktingesnį Jungtinių Valstybių vaidmenį Rytų Europos gyventojų sukilimų atveju, labiau remiant tuos sukilimus, negu tai atsitiko Vengrijoje 1956 metais?"

Prezidentas, kaip pastebėjo CBS komentatorius Howard K. Smith, "baugščiai apsidairė" ir atsakė:

"Manau, kad aš turiu laikyti pareiškimą, kurį mes padarėme šiuo metu".

Minėto komentatoriaus žodžiais, jis į tą klausimą nieko neatsakė. Tuo tarpu praeitą sekmadienį, liepos

16, amerikinė spauda skelbė iš valstybės departamentu sluoksnių išeinančias žinias, pagal kurias Jungtinės Valstybės ruošėsi atremti sovietų spaudimą Berlyne, išskeldamos laisvo gyventojų apsisprendimo klausimą visose komunistų pavergtose Rytų Europos valstybėse.

Tuose pranešimuose net buvo nurodoma, kad valstybės departamentas pastarosiomis savaitėmis renkas dokumentaciją apie sovietų sulaužytas karo meto sutartis, kuriose, Sovietija buvo sutikusi leisti Rytų Europos gyventojams laisvai nuspręsti savo ateitį. Ta dokumentacija siekianti Jaltos konferenciją, kurioje sovietai 1944 metais pažadėjo leisti laisvus rinkimus Rytų Europoje.

Iš spaudos pranešimų taip pat ryškėjo tvirti motyvai, skatiną valstybės departamentą pradėti tokia politinė ofenzivą:

- Sovietija, nuolat kalbėdama apie laisvą tautų apsisprendimą už Europos ribų, vaizduoja save Afrikos, Azijos ir Lotynų Amerikos tautų globėja. Pasaulinio dėmesio centre atsidūręs Berlynas dabar galėtų būti panaudotas įtikinti toms tautoms, kad Sovietijos vyriausybė, kur tik gali, iš tikrųjų neduoda pasirinkimo laisvės;

- Sovietų reikalavimai dėl Berlyno negalį sudaryti vienintelę derybų bazę, jei tokios derybos, kaip visuotinai tikima, išsivystys.

Komunizmo pavergtųjų tautų laisvės klausimas buvo dalies JAV administracijos siūlytas įtraukti į ruošiamą notą Sovietijai. Kaip vėliau iš paskelbto teksto paaiškėjo, jis nebuvo įtrauktas, tik pakartota Vak. Vokietijos kanclerio Adenauerio pozicija, nurodanti laisvo apsisprendimo reikalingumą Vokietijoje.

Tas pats CBS komentatorius Howard K. Smith, aiškinamas prezidento spaudos konferenciją, pastebėjo, kad daugiau kaip prieš 40 metų Amerikos prezidento Wilsono paskelbtasis tautų apsisprendimo principas tebėreiškias didžiausias pavergtųjų Rytų Europos tautų viltis, ir Jungtinės Valstybės susilauktų vieno iš greičiausių laimėjimų, jei tik pažadėtų paramą: chruščiovinės vergijos imperija tuoj pat subyrėtų. Bet Washingtono, kaip ir anksčiau, prez. Eisenhowerio laikais, tebebijoma to subyrėjimo pasekų. Būdinga šiame komentatoriaus pareiškime yra tai, kad Washingtonas bijo komunizmo subyrėjimo pasekų.

Komunizmo pavergtųjų tautų klausimas pradėtas daugiau judinti kongrese. Respublikonų kongreso atstovų grupė pareikalavo Rūmų Taisyklių Komitetą ir demokratų partijos lyderius, kad būtų greičiau priimta atstovų rūmų nario Derwinskio rezoliucija, kurioje siūlyta įsteigti specialų Pavergtųjų Tautų komitetą atstovų rūmuose. Reikalavimą pasirašė 20 respublikonų.

Tuo tarpu vadinamą "liberalų" grupę, kurios sąsąjate mirga daug žymių demokratų pavarčių (jų tarpe ir unijų bosas Walter

Nuo šio numerio Dirvoje pradėdame GRAŽIAUSIOS VAIKO NUOTRAUKOS KONKURSĄ, kuriame kviečiame dalyvauti visus skaitytojus prisijunčiant nuotrauką lietuvių kilmės berniuko ar mergaitės, ne vyresnį kaip 10 metų amžiaus. Plačiau apie konkursą skaitykit 8 puslapy. VIRŠUJE: konkursinė nuotrauka Nr. 1 -- Vitutė Lenkauskaitė, 5 metų amžiaus. Nuotrauka Vyta. Maželio

JAV RAGINS PADIDINTI KARINES PRIEMONES

Prezidentas Kennedy savaitinėje spaudos konferencijoje nurodė, kad Jungtinės Amerikos Valstybės ragins Vakarų sąjungininkus padidinti karines priemones sovietų grasinimams Berlyne atremti.

Spaudos konferenciją jis pradėjo, perskaitydamas ištraukas

Reuther bei "žinomas" televizijos aktorius Steve Allen), užvertė spaudą milžiniškais skelbimais, kuriuose amerikiečiai ragina mi spauti prezidentą, kongreso ir senato atstovus bei laikraščius, kad būtų einama prie "vienintelės sveikos" išeities iš Berlyno krizės. Tarp kitų punktų reikalaujama, kad Vakarai pasitrauktų iš Berlyno, Vidurio Europa nuginkluota ir "visiems laikams pripažinta Oderio-Neisses siena". Pastaroji koncesija, kaip jau iš kitų pareiškimų žinoma, siejama ir su Pabaltijo pardavimu.

"New York Times", praėitą savaitę iškėlęs tą pasiūlymą, gavo ir tebeauga daug protesto laišku, bet jų nė vienas dar nebuvo paskelbtas.

iš anksčiau paruošto pareiškimo,

kuriame pabrėžė, kad atsakomybė dėl galimo karo krisianti premjerui Chruščiovui. Jis nurodė, kad Vakarų sąjungininkai Berlyne turi neginčijamas teises, moralines ir politines pozicijas, ir taikai grėsmę kelia ne status quo tame mieste, bet vienašališki Sovietijos veiksmai.

Prezidentas nurodė, kad galimi žingsniai sustiprinti JAV gynybą dar tebesvarstomi Tautinėje Saugumo Taryboje, Jeigu tie žingsniai pareikalaus papildomų išlaidų, tai sprendimas, ar jas mokėti iš papildomų mokesčių, būsiąs padarytas "ekonominės situacijos šviesoje".

Ateinantį antradienį prezidentas numato pasakyti svarbią kalbą, kurioje būsiančios nurodytos gairės, ką JAV gyventojai turi daryti, siekiant užtikrinti savo krašto saugumą ir išlikimą.

Kiti spaudos konferencijoje pa-

liesti klausimai:

- * Chester Bowles neprašė, nei prezidentas jam siūlęs atsisistatinti, bet jis galės būti perkeltas į kitą postą;

- * prezidentas negalės dalyvauti Montevideo ekonominėje konferencijoje;

- * nors paskutiniai JAV ūkio duomenys yra padrašiną, bet aštri nedarbo problema tebėra aktuali.

Tą pačią dieną Britanijos užs. reik. min. Earl of Home vakar pareiškė lordų rūmuose, kad Berlyno klausimu reikią "ramios, rimtos, kantrios" diplomatijos, "laisvos nuo grasinimų vartoti jėgą". Jis aiškino, kad "vienas klaidingas žingsnis Berlyne gali nusviesti Europą į karą". Jo pareiškimą stebėtojai laiko dideliu kontrastu prez. Kennedžio pareiškimui apie reikalingumą didinti karinį pasiruošimą.

AUSTRIJA VĖL IEŠKO JT PAGALBOS

Austrija vėl paprašė Jungtines Tautas, kad į ateinančios JT plenumo sesijos darbotvarkę būtų įtrauktas vis aštrėjas ginčas su Italija dėl Alto Adige teritorijos.

Austrijos reikalavimas buvo panašus į praeitais metais iškeltąjį. Tada JT plenumas nutarė paskatinti abi puses, kad jos siektų taikaus sprendimo arba tiesioginėmis derybomis arba, joms iširus, per tarptautinį Hagos teismą.

Alto Adige, dabar italų provincija, yra dalis buvusio austrų Tirolio, kuri buvo priskirta Italijai po I Pasaulinio karo. Austrija reikalavo tai sričiai autonomijos. Joje gyvena apie 250,000 vokiškai kalbančių asmenų.

Pastaruoju metu toje srityje įvykdyta eilė bombų išsprogdimų, ir Italija sugriežtino policines priemones teigdama, jog tie bombardavimai įvykdyti iš anapus Austrijos sienos.

Italija nurodo, kad ji tebeaiško derybas su Austrija tebesitęsiančiomis, tik pastarieji įvykiai sukludė jų atnaujinimą. Derybos buvo pertrauktos praėitą mėnesį.

RYTŲ VOKIETIJAI

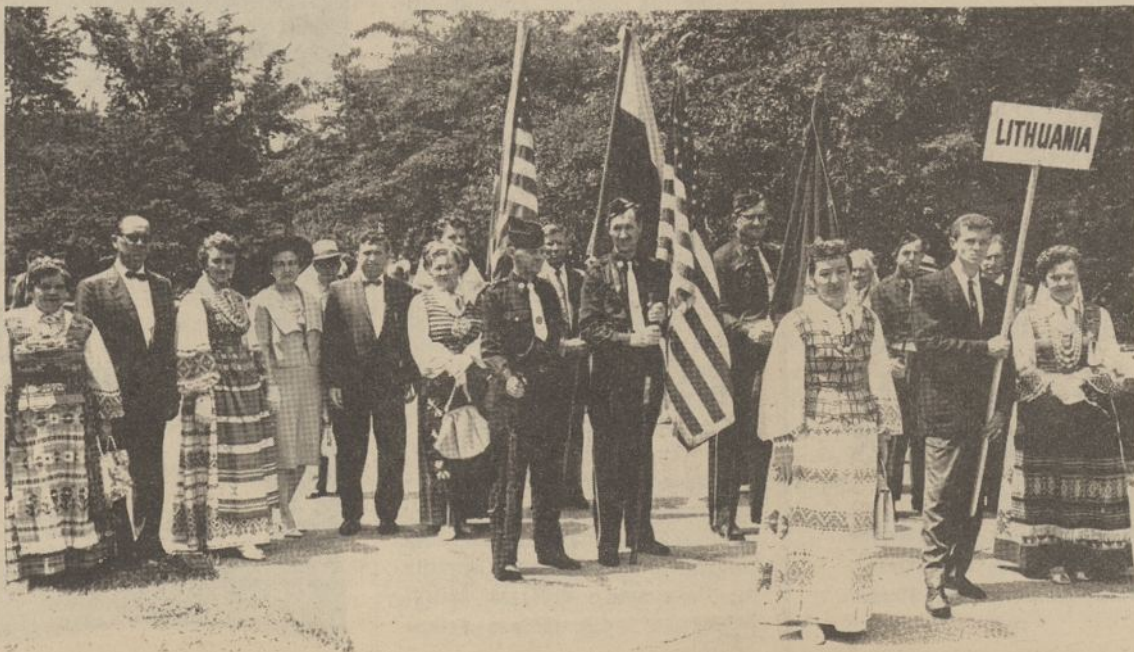
Apie 7000 vokiečių iš Rytų Vokietijos nepaisė komunistų draudimų ir dalyvavo protestantų Bažnyčios kongrese Vakarų Berlyne. Komunistų laikraščiai buvo įspėję, kad tie kurie dalyvaus tame suvažiavime, "laužys valstybės įstatymus".

Suvažiavimas pasižymėjo, kaip sakoma, "fantastišku dalyvių skaičiumi, kuris galėjęs siekti 28,500 asmenų.

- * Pabėgėlių srovė iš Rytų Vokietijos nemažėja. Registracijos įstaigos buvo priverstos sutrumpinti formalumus ir paskubinti jų gabenimą į Vakarų Vokietiją, samdant papildomus komercinės aviacijos lėktuvus.

KAIRĖJE: Liepos 16 Chicagoje įvyko pavergtųjų tautų demonstracija, kurioje dalyvavo 1,500 demonstrantų su plakatais; reikalaujančiais laisvės sovietų pavergtomis tautoms. Lietuvių grupė demonstracijoje buvo labai maža. Nuotraukoje lietuviai, dalyvavę eisenoje.

A. Gulbinsko nuotrauka

Notos dėl Berlyno - tik preliminarinė pozicija

Londono politikų ir diplomatu tarpe Vakarų sąjungininkų notos dėl Berlyno buvo sutiktos teigiamai, kaip tvirta ir prasminga preliminarinė pozicija.

Išimtis sudarė kraštutiniai kairieji iš darbiečių partijos, kuriems atrodo, kad Vakarų pozicija esanti per daug nelanksti. Panašūs nepasitenkinimai buvo nugirsti iš konservatorių dešiniojo sparno, kuris yra nusistatęs prieš Vokietiją. Vienas iš tokių asmenų galvojo, kad notose turėjusios būti labai pabrėžtos derybos dėl Rytų Vokietijos statuso, ir kad Berlynas nėra vertas karo.

Pabrėžimas, kad notos reiškiančios tik preliminarinę Vakarų poziciją, leidžia spėti, jog sąjungininkų taktika galinti būti revizuojama pagal sovietų politinės ofenzivos manevers. Tačiau vienas autoritetingas šaltinis pabrėžia, jog premjeras Macmillanas ir jo kabinetas esą "absoliučiai tikri", kad nebus nukrypta nuo notose išreikštų pozicijų.

Londoniečiai, kurie, kaip ir visą pasaulį, jau eilę mėnesių buvo maitinami antraštelėmis apie tai, ką galvoja Chruščiovas, pagaliau atsikvėpė, Vakarams išreiškus savo poziciją.

Tačiau jų pažiūros į galutinę Vokietijos sujungimą nebuvo palankios. Britų visuomenėje tebedominuoja nuomonė, kad Vokietija, pagrindinis Britanijos priešas dviejuose karuose, geriau teliekanti padalinta.

Vyriausybės sluoksniui, patenkinti notų turiniu, dailosi pozityvesnių žingsnių, kurie galėtų baigti Berlyno krizę. Bet daugumas jų sutinka, kad Chruščiovas tuo tarpu neturės ūpo deryboms.

Žemieji Rūmai esą pasiruošę sunkiam periodui. Premjeras Macmillanas pareiškė konservatoriams, kad jie gali būti pašauti iš atostogų, jei Berlyno situacija pablogėtų. Panašiai pasiruošusi ir darbiečių opozicija. Kritika dėl griežtos Berlyno linijos yra žymiai garsesnė darbiečių tarpe, negu konservatorių. Daugelis kairiojo sparno narių triukšmauja, reikalaudami didesnio vakariečių polinkio į derybas.

PARYŽIJE prancūzų spauda ir vyriausybės sluoksniui išreiškė pasitenkinimą notų tonu. Jie patenkinti "neagresingu tvirtumu", atmetant vienašališkas permainas padalintoje buv. Vokietijos sostinėje, ir parodytą norą derėtis vokiečių laisvo apsisprendimo pagrindu.

Pastebėtinas prancūzų notoje pabrėžtas faktas, kad Vakarų Vokietija yra įsipareigojusi negaminti atominių ginklų, kad Bonna nesiektų įsigyti atskiros, nepriklausomos branduolinės jėgos, kad visos vokiečių ginkluotos pajėgos yra tampriai įjungtos į grynai defenzinio pobūdžio Atlanto Gynybos Organizaciją.

Prancūzijos vyriausybė jaučianti, kad dar nėra pribrendęs laikas Vakarams kelti kokius nors specifinius pasiūlymus deryboms.

WASHINGTONE sakoma, kad šios notos pradėjusios formuotis ryškesnės apybraižas Berlyno krizės komplekse. Prezidentas Kennedy davęs "bandomąjį pritarimą" plataus masto pasiūlymams, kurie patvirtintų "griež-

Žodis kolegai iš 'Naujienu'

"Naujienu" vedamųjų autorius liepos 18 dienos numeryje paskelbė pamoksluką lietuviškiems laikraščiams, kurie išryškino pavojingas kai kurių sluoksnių tendencijas Pabaltijo valstybių atžvilgiu. Jis rašo:

Jei tai būtų tiesa, tai reikėtų, kad prezidento Kennedy žodis neturi jokios vertės; kad valstybės sekretoriaus Rusko pareiškimas Vasario 16-sios proga buvo akių dūlimas žmonėms, ir kad šios šalies per metus metus skelbta politika Pabaltijo tautų atžvilgiu bus numesta į šiukšlyną, kaip nereikalingas skarmalas!

Ar galima šitaip galvoti? Ar galima šitaip nepasitikėti šio krašto vyriausybės teisingumu ir padorumu?

Deja, ne mes vieni esam pesimistai. Užtenka tik plačiau pasidairyti po patriotiškėse, nevien bižniui pasidavusią amerikėnę spaudą, kuri šaukta šaukia: "Amerika, kur tavo politika?" Užtenka tik prisiminti dar tebegyvus mūsų atmintyje Kubos ir Laosą įvykius ir jų priežastis. Užtenka bent truputį panagrinėti pranešimus iš Lotynų Amerikos, Pietryčių Azijos, Tolimųjų Rytų ir Europos. Kodėl ten nepasitikima Amerika, kodėl ligšiol ištikimai ir nuoširdūs Amerikos sąjungininkai pradeda apgailestauti savo likimą surišę Amerikos pažadais ir skaičiuoja, kad tiksliau būtų pereiti į "neapsisprendusiųjų" tarpą?

Ar mes neturime teisės savo nepasitikėjimą, matydami besiblaškančią Amerikos politikos kursą ir gerai žinodami, kad tos politikos "gamintojų" tarpe grumiasi įvairios kraštutinės tendencijos, ir laimi ta, kuri sugeba alkūnėmis nustumti kitas. Iš kur tiek daug vienas kitam prieštaraujančių ėjimų pastarojo meto politikoje?

Pagaliam, ar galima nuoširdžiai pasitikėti "metų metais skelbta politika", po to, kai iš dabartinio valstybės departamento paskelbtų slapųjų Teherano konferencijos dokumentų išryškėjo, jog tik aplinkybės nulė-

mė, kad prez. Rooseveltas oficialiai nepripažino rusams Pabaltijo užgrobimo, tuo tarpu mūsų atstovams pats deklaruojęs nepripažinimą. Koks reikalas buvo prez. Kennedžiui nutylėti, kad Chruščiovas Vienoje iš jo pareikalavo pripažinti Rytų Europos pavergimą ir laikyti ją sovietų "vidaus reikalu"?

O kuo dabar lengvesnė mūsų kraštų situacija, palyginus ją, sakykim, su tautinės Kinijos, doleriais ir ginklais remiamo sąjungininko būkle. "Naujienu" vedamųjų autorius nuneigs, kad vadovaujančiuose politiniuose sluoksniuose iš jos reikalaujama atsakyti savo valstybės vardo, persikrikštyti? Taivanu, kad Kinija jau tesivadintų tik komunistų užgrobtą valstybę dalis. Tautinė Kinija Amerikai dar tebėra militarinė tvirtovė Tolimuosiuose Rytuose, o Pabaltijai amerikiniai "realistai" tepripažįsta tik "paukščio Rusijos krūmuose" vaidmenį.

Todėl reikia kategoriškai atmesti "Naujienu" vedamųjų au-

toriaus kaltinimus, kad pastangos kiek galint išsamiau informuoti savo visuomenę yra "kenksminga tam reikalui, kuriuo mes rūpinamės". Mes tikime šūkiu: "Gera informuota visuomenė reiškia didžiausią krašto saugumą." Ir nemanome, kad atkreipimas dėmesio į galimą pavojų turėtų sukelti joje apatiją, arba -- tokia "visuomenė" jau yra pasirašiusi sau sprendimą.

Mūsų įsitikinimu, daug blogiau yra, kai spauda propaguoja defetizmą, kai visuomenė tokiais atvejais migdoma, nepagrįstai raminama, kaip tai yra atsitikę Vatikano ir Brazilijos atvejais. Su tokiomis nuotakomis, pakartoiant "Naujienu" žodžius, tikrai reikia kovoti!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke

SAV. J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1 ASBACH URALT	5th	\$4.95
2 MARTEL 3 star Cognac	5th	\$5.39
5 ZOBROWKA, 100 proof	5th	\$4.75
3 GOLD LEAF 3 star Cognac 5th		\$4.95
4 Chateau Gib. 3 star Cognac ..	5th	\$4.95
6 White Horse scotch whisky ..	5th	\$4.98
7 SKAIDRIOJI 80°	5th	\$2.95
8 LEMON ICE Likeris	5th	\$3.69
9 BORDEAUX Vynai	5th	\$0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kanomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

UŽSISAKYKITE TERROJE ŠIAS KNYGAS

RAPOLAS SKIPITIS: NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ STATANT: Įspūdinga atsiminimų knyga iš mūsų laisvės kovų ir pirmųjų nepriklausomo gyvenimo žingsnių, vienas rimčiausių ir įdomiausių veikalų mūsų atsiminimų literatūroje. 440 psl., kieti viršeliai, kaina - \$5,00.

ANTANAS TULYS: TŪZŲ KLUBAS, rinkinių novelių knyga, vaizduojanti senosios mūsų tautiečių kartos kūrėmą ir gyvenimą Amerikoje, originali, pagauanti įdomumu, meniškai stipri, drąsi žodžiu ir neatsitiktine tematika. 198 psl., kieti viršeliai, kaina - \$3,00.

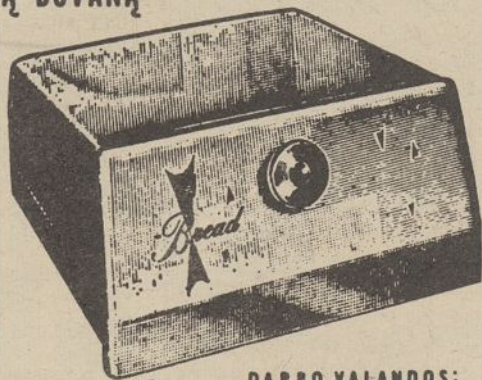
ANGLŲ KALBOS GRAMATIKA, stambi apie 220 psl. knyga, rimtas ir metodingas vadovėlis lietuviams mokytis anglų kalbos ar tobulintis joje. Visi aptarimai lietuviškai, tikslus ir aiškus supažindinimas su kalbos dalimis, sintakse ir anglų kalbos savitumais, gausu pavyzdžių kartu su jų pavyzdžių vertimais į lietuvių kalbą. Kieti viršeliai, kaina - \$3,50.

TERRA
3333 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.

dovanos ★ * taupytojams *

PADĖJUS \$500.00 AR DAUGIAU

DUODAME ŠIĄ DOVANĄ

KAS DU MEN.
DUODAMOS
VIS NAUJOS
DOVANOS.

5 1/4%

mokamo už
ilgalaikės
taupmonas!

DARBO VALANDOS:

pirm. 9 iki 5 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
treč. — uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p.p.

JOSEPH F. GRIBAUSKAS, vedėjas

ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL. / DI 2-1397, TO 3-8131

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS ...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Esam negyjančių žaizdų skausmo įpareigoti

Iš visur tie patys skundai. — mažėja susirinkimuose dalyvaujančių skaičius, mažėja. Vasario 16 minėjimuose, mažėja ir birželio tragiškuose įvykių prisiminimuose. O dabar, tik neseniai praėjus, skundžiamasi ir dėl negausių Pavergtų tautų savaitės minėjimų dalyvių.

Bet, štai mūsų korespondentas iš New Yorko rašo, kad Pavergtų tautų savaitės minėjimuose gausiausiai dalyvavę kubiečiai. Ir, žinoma, jie gausiausiai dalyvavę todėl, kad jų žaizdos dar tebėra vakarykščios, kad skausmas nei laiko, nei kitų sąlygų dar nė kiek nemalšintas.

Nesinorėtų tikėti, kad ir mūsų žaizdos kam nors būtų pradėjusios gyti. Ne. Jukėjimas per komunistinio persekiojimo ugnį, buvimas už koncentracinių stovyklų vielių, valgymas mums išdidžiai numetamos UNRA ar IRO duonos, paskui mūsų, kaip kokių daiktų, išdalinimas į kraštus, kur mes galėtume būti gera darbo jėga, nebuvo tomis šventinėmis dovanomis, kurios mus ramintų ir guostų. Priešingai, kiekvieną kartą jutome, kad esam laikomi nužmogintais žmonėmis.

O pagaliau ir dabar, jau laisvuose kraštuose gyvenant, ar ne dažnai pajuntam, kad be savo laisvos žemės visiems mums trūksta. Ar toji nostalginė valanda nenuveda mus, nors mintimis, pakeliauti vaikystės dienomis eitais takais ir pasidėti po žydinčiom, savom liepom...

Manau, kad taip. Mes esame kas buvome. Tik vieni, kaip dažnai mums priekaištuoja, ilgai prapuolam tarp nusipirktų namų, gerai atrodančių automobilių ir kitų, reikalingų ir ne taip reikalingų daiktų.

Bet svarstant ir iš kitos pusės, nei mums namai, nei automobiliai nežalingi. Jei mes juos sugebam nusipirkti ir išlaikyti, jei dėl to dažnokai ir pavydo pajuntam, tai čio joks nuostolis. Tik nuostolis, jei patys turtėdami, ne atiduodam proporcingai didesnės duoklės ir saviems kultūriniais, visuomeniniams ir organizaciniais reikalams. Ir tai jau mūsų tautinė nuodėmė, mano galva, ir už religinę nuodėmę didesnė.

Svarstant, kodėl į tuos, kasmet besikartojančius minėjimus, mažiau dalyvių besusirenka, nereikia užmiršti, kad neretais atvejais ir šabloniškumas pradeda nebe traukti. Daug kur, organizatorių sugebėjimai gerokai žemiau vidutiniškumo, bet jie per prievartą įsispaudžia į vadovaujančių eiles savo pečiais ar tokių pat draugų pagalba ir taip "nuvadovauja", kad tik jiems patiems ir tėra įdomu.

Kita priežastis — tai tokios demonstracijos perdažnos. Sakysim, kodėl negalima sujungti Birželio įvykių minėjimus su Pavergtų tautų savaitė. Abi datos viena šalia kitos ir abiejų minėjimo tas pats tikslas. Bet iš kitos pusės, turi būti tuoj atsimenami tokie įvykiai, kurie iš mūsų kiekvieno tuoj pareikalauja akcijos. Tai būtini mūsų pavieniai reagavimai į reiškinius, užgaunančius mūsų laisvės siekimus. O pagaliau, atsiliepiamai į mus stiprinančius ir mūsų reikalą teisingai keliančius įvykius. Ir čia tada darom didelę tautinę nuodėmę, jei tai neatliekam. O atlikti nesunku, nes kiekvienoj šeimoj jau yra gerai anglų kalbą žodžiu ir raštu mokančių.

Nereikėtų sutikti su tais rėksniais, kurie mano, kad tik plakatus nešiojant galima kovoti. Ne. Mūsų tarpe yra tiek daug intelektualinių jėgų — universitetų profesorių, gimnazijų mokytojų, studentų, laikraštininkų, įvairių kitų profesionalų, kurie nuolat turi ryšių su šio krašto mažiau ar daugiau įtakingais asmenimis. Jų kiekvieno sąžiningas pareigos atlikimas, savo krašto laisvės siekiant, yra neabejotinai geras ir didelis įnašas.

Mūsų laisvės žaizdos yra negyjančios. Jas gali laikas ir įvairios aplinkybės kiek primalsinti, bet ne užgydyti. Jos užgis tik tikslo pasiekus. Ir mūsų pareiga padaryti viską, kad tos žaizdos mus nuolat ragintų atlikti tai, ką galime atlikti savo gabumais, savo ryšiais ir savo ištekliais.

B. G.

Jūros mėgėjus atostogas praleisti kviečiame prie ATLANTO. ASBURY PARK, N. J.

P. ir O. LANIŲ VASARNAMY.

Čia ažuolais apsupto vasarnamio erdvuose kambariuose su privačiais dušais ir kitais patogumais už neaukštą kainą, ramiai pailsėsite.

Tik per keletą minučių pėsčiom pasiekiamas vandenynas — papildymys; taip pat kino teatrui, bažnyčios, krautuvės, restoranai ir kitos pramogų vietos.

Svečių patogumui galima naudotis virtuvėmis ir šaldytuvais. Maudymosi mokestis apmokamas savininkų. Kambarius siūlome užsisakyti iš anksto:

P. LANYS,
515 4th Ave., Asbury Park, N. J.
Telef. PR 6-9783.

Būrelis Buenos Aires lietuvių prie vaišių stalo inž. Jono ir Aldonos Ramanauskų vieloje. Gale stalo sėdi šeimininkai Jonas ir Aldona Ramanauskai. Pirmoji kairėje Kunigonienė, F. Koreikis, Kunigonis. Kitoj pusėj: Sudniai, Andriuškai, Petroniai ir kiti Ramanauskų bičiuliai, stambių įmonių Argentinoje savininkai.

LIETUVIŲ FONDAS UŽBURTAME RATE

J. ČIUBERKIS

Šauniai buvo pasprūdęs -- (Bendruomenė).

Lieka tik klausimas, dar vis nepaaiškintas, kas laimėta per tą laiką Fondo statuto svarstymams pagreitinti, perkelti jo svarstymus iš Clevelando į Chicago. Kiek man žinoma, Fondo statuto galutinė redakcija buvo St. Barzduko kanceliarijoje dar ankstyvą pavasarį, kaip tik tuo metu, kai pasirodė "naujoji iniciatyva" Chicagoj. Iš Chicago skelbiamieji duomenys apie aukotojų skaičių tuomet viršėjo dabartinį sąrašą. Gal tai ir privertė St. Barzduką apsigalvoti. Tačiau iš visos "naujosios iniciatyvos" nauja buvo tik tai, kad buvo atidaryta einamoji są-

skaita banke, ką galima padaryti, esant reikalui, bet kuriame mieste ir bet kuriame banke. Bet -- tai yra ir lieka einamoji sąskaita, kurioje procentai už pažadus neauga...

Fondo, kaip tokio, dar nėra. Dr. A. Razma pats aiškina, kiek dar laiko ir procedūrinių klausimų lieka jam galutinai įgyvendinti. Gi einamosios sąskaitos gyvenimiškumas pakankamai gerai išryškintas Dr. A. Razmos skelbiamų aukotojų sąrašė, kuriame vis tik daugiau ty, kurie tikrai paaukos, jeigu... Niekas tuo ir anksčiau neabejojo, kad paaukos. Tam gi ir pati Bendruomenė ėmėsi iniciatyvos, kad tikėjosi, jog paaukos. Tik -- ar tiems, kurie paaukos, nenusibos ta karuselė?

Bajoras Mikna Riestaragis, pasipyktinęs vakariečių ištizimu, pasiryžo sudaužyti Nikitos tvirtovės duris.

Informavimas ar klaidinimas?

Prieš keletą savaitių teko kalbėtis ir su senatorium Tom Kuchel ir su kongresmanu Glen Lipscomb jų rezoliucijos (S. Con. Res. 12 ir H. Con. Res. 153) reikalu. Ir vienas ir kitas tada pareiškė, kad prieš tą rezoliuciją tekovoją tik komunistai ar jų simpatikai. Jie taip pat pareiškė, kad jų rezoliuciją remia ir demokratai ir respublikonai ir kad tos rezoliucijos priėmimas labai daug priklausys nuo mūsų -- lietuvių, latvių ir estų. "Rašykite laiškus ir daug jų," -- akcentavo ir vienas ir kitas, -- "Senato ir Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijų pirmininkams ir nariams."

Iš mūsų šios spaudos, neskaityt komunistinės, tik "Naujienos" pasisako prieš Kuchel-Lipscomb rezliuciją. Jau ne kartą jos įrodinėja, kad tai rezliucijai "nėra jokių šansų" pra-

eiti. "Naujienos" 1961 metų liepos mėn. 6 d. įžanginyje teigia, kad senatorius Tom Kuchel savo rezoliuciją atsiėmęs. Čia tai jau tikri pliauškalai ir geros valios lietuvių klaidinimas!

SEN. TOM KUCHEL IR
TELEGRAMA

Netikėjau, kad tai būtų tiesa, bet dėl viso pikto nutariau pasiteirauti pas patį senatorių Tom Kuchel. Štai jo liepos 14 d. telegrama:

"Wish to advise I have not withdrawn S. Cons. Res. 12 concerning the captive people of Lithuania, Latvia and Estonia. It is pending before Senate Committee on Foreign Relations. Thomas H. Kuchel, United States Senator."

KOKIA TURĖTŲ BŪTI DAR
MŪSŲ AKCIJA?

Tūkstančiai lietuvių atliko

KELIAUDAMI NEUŽMIRŠKIT SAVŲJŲ

Esu vienas iš tokių, kuris gyvena nuošaliai nuo didesnių lietuvių kolonijų. Ir, prisipažinsiu, kad lietuvių labai dažnai pasilgstu. Ir kai iš darbo grįžęs sužinau, kad pro tą vietovę pravažiavo koks tai mano tautietis, labai apgailestauju, kad jo neteko susitikti ir su juo nors lietuviškai pasikalbėti, o taip pat jam kai ką iš savo praktikos patarti, kad daugiau įdomesnių tos vietovės apylinkių galėtų pamatyti.

Man atrodo, kad keliaujantieji į įdomesnes vietas, ypač vasaros atostogininkai, galėtų, kad ir iš laikraščių redakcijų gauti adresus ten gyvenančių lietuvių. O gavę jau turėtų ne tik kur, reikalui esant, sustoti, bet taip pat ir reikalingų žinių pasirinkti. O svarbiausia, padarytų didelį džiaugsmą ir tam, kuris nuošaliai gyvenamas kiekvieno lietuviu yra išsilgęs.

W. KILINGIS,
Arizona

REIKIA RAŠYTI, BET TIK TEISINGAI

Birželio mėn. 21 d. Dirvoje buvo rašinys apie nukankintuosius Raining miškelyje. Jame sumaišytos datos ir yra kai kurių asmenų pasigymimo, kaip visiškai nėra buvę. Tai tik klaidina skaitančiuosius, o naudos jokios.

Kalėjimas tankais buvo apsuptas ne birželio 22 d, bet birželio 23 d. Tą dieną jau net į tą gatvę, kur buvo kalėjimas, nebuvo galima įeiti. Ir kalinius išžudė iš 23 į 24 dienos naktį. Taip pat vokiečiai Telšius užėmė birželio 25 d, ir kalinius pradėjo atkasti tik birželio 27 d. Anksčiau negalėjo, nes dar daug kur maišėsi rusai.

BRONĖ KIAULĖNIENĖ,
Detroit

dalinau ar pilnai savo pareigą. Šiame taip svarbiame reikale, parašydami laiškus Senatui ir Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijų pirmininkams ar net visiems tų komisijų nariams (virš 50 laišku). Visa eilė organizacijų vadovybių talkininkavo ir talkininkauja tiems lietuviams, kurie patys dėl vienos ar kitos priežasties to negalėjo padaryti.

Šis JAV-bių Kongresas baigs savo pirmąją sesiją apie rugpjūčio mėn. vidurį ar pabaigą. Be abejo, visų geros valios lietuvių yra noras ir troškimas, kad dar šios sesijos metu Kuchel-Lipscomb rezoliucija būtų priimta. Turime padaryti labai skubiai paskutinį spaudimą į minėtų komisijų pirmininkus tos rezoliucijos reikalu. Dar kartą po trumpą laiškutį turėtumėm parašyti senatoriui J. William Fulbright ir kongresmanui Thomas E. Morgan, kad jie tuoj duotų teigiamą eigą Kuchel-Lipscomb rezoliucijai. Senatorių Fulbright rezoliucijos reikalu senatorių Fulbright ir kongresmaną Morgan.

Kun. Jonas Jutkevičius savo liepos mėnesio biuletenyje Lietuvos Vyčiams rašo: "...Prieš Kuchel-Lipscomb rezoliuciją kovoją raudonieji. Kas laimės: raudonieji ar mes? Atsakymas į šį klausimą yra niekieno kito, o tik mūsų rankose..."

Leonardas Valiukas

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

KO CHRUŠČIOVAS REIKALAVO IŠ KENNEDŽIO

Ne tik geležinė uždanga, bet ir tirštas rūkas dengė prezidento Kennedžio ir Chruščiovo konferenciją Vienoje. Suvažiavę iš visų valstybių spaudos, televizijos ir radio pranešėjai tepajėgė informuoti apie prezidento žmonos suklečių ir batukų grožį, apie jos plaukų šukuoseną, o apie konferenciją tik tiek sužinota, kad susitiko Amerikos prezidentas su Rusijos diktatorium Chruščiovu ir kalbėjosi. Prezidento pranešimas, grįžus iš Vienos, trukęs 30 minučių, buvo gana miglotas.

Ar nenuostabu, kad Amerikos piliečiai apie Chruščiovo ultimatyvų memorandumą, kurį Kennedį parsivežė iš Vienos savo kišenėje, iš Maskvos tesužino? Todėl dienraščio Detroit Free Press biuro šefas Washington, Edwin Lahey, pavadinęs savo straipsnį "Laisvė per Maskvą" pasipiktinęs rašo:

"Vergų pasaulis su kontroliuojama spauda pasakė mums, laisviems žmonėms, turintiems laisvą spaudą, kas atsitiko Vienoje. Prezidentas, pradėdamas savo kalbą, pasakė: Aš grįžau šį rytą po savaitės kelionės iš Europos ir noriu viską jums iš tos kelionės pranešti? Jis to nepadarė. Žinią apie įteiktą dėl Ber-

K. JURGUTIS

lyno krizės memorandumą Nikita Chruščiovas perdavė Tasso agentūrai, kuri perdavė laisvojo pasaulio spaudos agentūroms Maskvoje. Kennedy savo pilname pranešime ("report in full") pasakė, kad Vienos pasitarimuose ultimatumų nebuvo nė iš vienos pusės, bet iš Tasso agentūros Maskvoje paskelbto memoran-

revoliucinį procesą nekomunistiniame pasauly.

3. Kennedy turi pritarti, kad nė J. T., nė kita kuri tautų grupė be komunistinio pasaulio sutikimo nesikištų į vykstantį įvairiose valstybėse revoliucinį procesą.

4. Nikita Chruščiovas pareikalavo panaikinti visas Vakarų karines bazes ir padaryti neveiksmingomis visas karines pajėgas, kurios galėtų sutrukdyti, kaip Chruščiovas yra įsitikinęs,

KARALIENĖ ELZBIETA: -- Kokia laimė savo akimis pamatyti sovietų herojų ir jį pasveikinti Buckinghamo salėje, kurioj kadaise lankėsi Rusijos caras! Ar tamsta sutiktumei priimti lordo titulą ir vadintis "Sir Juri"?

dumo teksto aiškiai matosi nustatytas šešių mėnesių terminas. Sovietų agentūra Kennedžio nelaukė: jį Chruščiovo memorandumo dėl Berlyno tekstą mums, laisviems žmonėms, padarė prieinamą.

Bevartydamas Detroit Free Press puslapius, radau ir daugia reikalavimų, kuriuos N. Chruščiovas teikėsi patiekti Amerikos prezidentui, Nikitos reikalavimai sutrumpinus šitaip skamba:

1. Amerikos prezidentas turi pripažinti Rusijai teisę kontroliuoti visas teritorijas, laimėtas laike ir po antrojo pasaulinio karo.

2. Amerikos prezidentas turi įsipareigoti nesikišti į vykstantį

palaipsniui vykstančią ir neišvengiamą nekomunistinių valstybių sukomunistinimą.

Savo reikalavimus pagrįsdamas Chruščiovas prezidentui Kennedy šitaip aiškina: prieš paskutinį karą Sovietų Sąjunga buvusi vienintelė "socialistinė" valstybė ir tevaldžiusi tik 3% gyventojų su 17% teritorijos, o dabar "socialistinės" valstybės turi vieną ketvirtadalį žemės rutulio teritorijos ir trečdali gyventojų. Bendrai Nikita bandęs Kennedį įtikinti, jog pasaulis neišvengiamai kryptas į komunistinę, ir kad tai esąs nediskutotinas faktas, o to fakto neįvertinimas ir vykstančio natūralaus proceso trukdymas būtų neprotingas nusikaltimas taikai. Iš Chruščiovo reikalavimų ir įtikinėjimų kyšo baimės jausmas dėl J. T. ar kitos tautų grupės intervencijos. Todėl jis primygtinai reikalauja pakeisti J. T.

IŠ KELIONIŲ PO LIETUVĄ

(2)

Ištrauka iš A. Žmuidzinavičiaus "Paletė ir gyvenimas"

Dabar mielas, padaryk iškilų Nemuną žemyn.

Jeigu tu geologas, tai stačiuose Nemuno krantuose pamatysi puikiausius deliuvijaus sluoksnius: čia stambus žvirgždas, čia raudonas molis, melsvas šlynas ar baltutėlis smėlys. Viskas gražiai susiklostė aiškiomis juostomis. Kitur tavo akį patrauks gamtos suversti akmenys arba tignagų krūvos. Tik imk ir tyrinėk.

Jeigu tu archeologas ar istorikas, tai rink panemunio smiltynuose, milžinkapiuose ir pilialniuose žmonių kultūros paminklus: titnago strėles, peiliukus ir skustuvus, akmens kaltus ir kirvius, gintaro papuošalus, raštuotas urnas, žalvario ir geležies įvairiausių daiktus, pradedant kasdieninio vartojimo įrankiais, baigiant prašmatniais ginklais ir karių aptais. Čia, žemės paviršiuje ar pasiklus kiek giliau, slypi šio krašto gyventojų istorija nuo seniausiųjų iki paskutiniųjų laikų. O čionykščių žmonių trobesiai, drabužiai, papročiai, tradicijos, dainos -- tai lietuvių liaudies darbštumo ir kūrybingumo liudininiai, lietuvių kultūros dokumentai.

Jeigu tu gamtininkas, tave stebins panemunių flora ir fauna. Ant stačių krantų čia snaudžia išdidūs ąžuolai ir karūnuotos pušys, medžiai -- karaliai, taip gražiai atvaizduoti M. K. Čiurlionio paveikluose. Tai Nemuno sargai. Atokiau atšlaitėse garbinuoti krūmai dabina krantus ir slepia čiurlenančius šaltinius. Tuose krūmuose, antkrantių miškuose ir pačiose pakrantėse gieda lakštingalos, kikičiai, musinukės, kukuoja gegutės, švilpauja bukučiai ir volungės, čypauja nuostabūs tulžiai. Medžiuose stūkšena meletos ir ge-

nai, skraido spalvingi žalvarniai, dirvonėliuose vaikšto puošnieji tūtliai. Pakrantėse lindi ir skraido debesys pečialindų, stoko garniai ir gandrai. Pačiame Nemunėje krykštauja žuvėdros. Didieji ir mažieji tilvikai čia nejudamai stovi, čia žaibu šviesioja pavandeniai. O padangėse plasnoja raibi sakalai, didieji ir mažieji vanagai, kitąkart padėsiuose virš Nemuno ištisia savo sparnus ir erelis, paukščių karalius.

Ir žvėrelių ten gausu: apylinkėse prie vandenų laikosi ūdros, pakrančių urvuose slepiasi opšrūs ir lapės, veisiasi įvairiausios žiurkės, pelės ir kirštukai, medžiuose liuksio voverės, vakarais išeina prie Nemuno atsigerti grakščios stirnos, paskui kurias kitąkart seka pilkieji vilkai. O kur dar brangieji šermuonėliai, kiaunės, šėškai, lieknutės žebenkštys! Kartais čionai apsilanko būriai šernų, ir po jų kaimiečiams beveik netenka bulvių kasti. Kartais praslenka plagaragiai briedžiai, didesniuose miškuose pasirodo lūšis. Bet čia visko ir nesuminėsi.

Išbrsk į Nemuną pasimaudyti. Vandeny mažos žuvelės tuojau priplauks tau prie kojų pasisveikinti. Bet šamų, ešerių, karšių, vėgelių, ungurių, raudų, lynų ir begalės kitų didesnių žuvų tu nepamatysi. Tave pajutę, jos nusileido į gelmes. Ir tik lydekla kartais čia pat sujūdina maurus, gaudydama savo auką, arba ratais subanguoja vanduo, stambiai žuviai staiga pajudinus jo paviršių.

O kaip smagu po dienos karščio atsigalvinti Nemuno vėsiose bangose!

Daugely vietų Nemuną supa miškai. Vasarą įeik į juos. Čia nustebins tave ir slaptieji savo pavėsiais eglynai, čia sutiksi ir sakų kvapu svaiginančius pušynus ir ievų, šaltekšnių, gervuogių, perstuopę bei apynių suraizgytas lietuviškas džiungles ir nuostabias kirtimų gėlynus, kuriuose, žolynų kvapų apsvaigintas, apleisps nuo vasaros bevėjės kaitros, vabzdžių migdančio gaudimo užliūtuotas -- pasijusi rymą išsvajotame rojuje.

Prie pat vandens prilipę ant drėgnos smėlio žalieji šalpusniai kartais, vėjeliiui papūtus, pasistengia Nemuno tamsių gelmių paveikslą papuošti sidabriniais rėmais.

Tu dailininkas? Tai tu nelaimingas žmogus. Nori paveiksluoti visas Nemuno grožybes atvaizduoti, jo praeitį paveikluose atkurti, Nemuno gynybę paminklais jo krantus nusagstyti. Bet tu pajusi, kad tavo paveikslai bus tik menkučiai tos mūsų nuostabios upės vaizdų šešėliai.

Kas gali tinkamai atvaizduoti Nemuno saulėtekį ir saulėleidžių žarą? Koks dailininkas įstengs nupiešti Nemuno nakties tylą, jo vandenų murmėjimą arba jo rūstų bangavimą vasaros audros metu? Koks dailininkas perduos paveikslą tanišką Nemuno jėgą ir didingą grožį, kada jis, pavasario saulės atgaivintas, numeta nuo savęs jį žiemą sukaščiusius ledus!

O kaip tu, dailininke, atvaizduosi Lietuvos žūbtinės kovas dėl to Nemuno, dėl tų žemių, per kurias jis plaukia? Kaip tu perduosi jos žmonių patriotizmą, jų didelės meilės, neapykantos, džiaugsmo jausmus?

Prie šilvėtų ežero klonelykurtos moterys ravi linus ir dainuoja. Mūsų pasveikintos, kviečia padėti.

--Prašom ateic padė, -- sako, --pas mus nebus uododu; va turime ir dzvi gražias mergas.

--Tai kad mes jau vedė.

--Nu, tai kas, dar geriau, būsite svotais.

Priėjome. Viena gražaus veido, vienas škinė, plačiakrūtė vidutinio amžiaus teta išsitiesė su geltonų garstyčių saują rankoje ir pradėjo su mumis kalbą. Atsilenkė nuo žemės ir kita, taip pat išteklėjusi moteriškė. Išteklėjusi moterį Dzūkijoje pažįsi iš skepetėlės, kuri rišama visuomet į užpakalį. Kitos dvi moterys su skepetėlėmis, užrištomis po smakru, aišku, buvo netekėjusios. Jos, pasilenkusios prie žemės, visai galvų nepakėlė ir, mums priėjus, dar labiau

pasilenkė, nors į pasveikinimus aiškiai atsakė. Nepadoru, mat, mergelėms tuoj veidą rodyti nepažįstamiems vyrams.

Pasiskubinome pasisakyti, kas esame ir ko važinėjame -- savo krašto pamatyti. Tada netrukus išvydome ir nepaprastai gražias, gilias mergelių akeles, ir jų jau nučius baltus ir raudonus veidelius. Greitai išgirdom ir jų klausimus, ar visos panelės Kaune tik puošiasi ir nieko nedirba, kaip kad viena čia į kaimą atvykusi panelė, kuri tik gulinėja sode ir nagus blizgina...

Man net nepatogu pasidarė. Paaiškinau kaip galėjau padariausiai. Suprato ir vėl žemai prie darbo galvas nuleido.

--Taigi, kad mes nieko nežinom ir nieko nemokam, Mergelių dar ir dabar tėvai nelabai nori mokyti, o ir mokyklų, kur galėtum ko nors daugiaupasimokyti, cenai arci nėra.

--O ko jūs norėtumėt išmokyti?

--O kad ir visokių darbų ir tep visokių moteriškų darbų. Sako, yra Lietuvoje tokių mokyklų, cik toli, Ava vyrams tai Seiriuose yra stalių ar kita kokia mokykla, mums nieko, mums vis nesiseka, o kap cik koks vakaras, tai tuoj, mergelės, padėkit!

Širdį man pripildė džiaugsmo ir pasididžiavimo banga. Negali nepažysti kraštą, kur moterys veržiasi prie mokslo, prie pažangos.

Pora kilometrų į šiaurę nuo Vištyčio, prie vieškelio į Virbalį, Nebūtkiemio kaimo laukuose guli akmuo, kuris bene bus didesnis ir už Anykščių Puntuką. Kiek numanau, tas akmuo gali būti didžiausias visoje Lietuvoje. Tik Puntukas daugiau išgarsintas, tad jis dažniau ir minimas. Reklama, mat, daug gali. Šis akmuo, kurį gyventojai vadina tiesiog "Didysis akmuo", turi 8 metrus ilgio, 5 pločio, 3 aukščio. Vadinas, jo papėdė užima vietos maždaug du kartus su viršum tiek, kiek Stelmuzės ąžuolas savo stuobriu, o tai jau ne juokai. Mums tik su dideliu vargu pasisekė ant jo užlipti. Porą kartų lipdami nuvažiavom žemyn.

Jaunuoli, gantos mėgėjau! Būtinai aplankyk Nebūtkiemio akmenį. Pasididžiausi, pasididžiavo. Netoli nuo jo puikus, platus Vištyčio ežeras, meškeriotojų rojus, o jo apylinkėje nuostabūs akmeningi kalnai ir puikūs miškai miškeliai. Iš čia netolimas Pajevonio bažnytkaimis, iš kur pamatysi nepaprasto grožio reginius. Su jais gali lygintis nebent Žemaitijos reginiai nuo Šatrijos kalno.

--Gal nuvažiuotum su manim, mieloji, į Kazlų Rūdos mišką. Ten galėtum pasididžiauti gražiais gamtovaizdžiais, o aš gal nutapyčiau man reikalingą miško etiudą, -- kalbėjo gražiai mergaitė šiltą saulėtą vasaros dieną.

--Mieliausiu noru. Nuvykome. Vaikščiojome po gėlėtus miško kirtimus, Džiaugsmės gražiais vaizdais. Aš nutapiau, bet ne mišką, o dangų, kuris man kaip tik labai tiko sugalvotam paveikslui "Tamsioji aureolė" (1937 m.).

Grįždami į stotį, gerai nusiiteikė ežome gražiais miško dirvonėliais.

Vienoje vietoje pastebėjau tarp samany: žolynų bekrutantį gluodena.

Kaip žinoma, gluodenas tai ne nuodingas driežas, be kojų, labai panašus į gyvatę varinukę. Buvo puiki proga parodyti gražiai panelėi šį puikų žliužiuką. Tai gi čiupau gluodena arčiaugalvos, nes jei į imsi už uodegos, tai uodega atkrinta, o gluodenas sprunka be uodegos. Atkišau jį panelėi. Tik staiga mano gluodenas išsisuko, plačiai išsižiojo ir įkibo dančiukais man į pirštą. Aštrus skausmas, lyg geltų bitė, ir aš, mostelėjęs ranka, nusviedžiau į smėlį įkibusį žliužą. Aišku, tai buvo ne gluodenas, bet tikra gyvatė varinukė. Pirštepasiliko dvi žaidelės su rudoko kraujo lašelais.

Mano draugė išsigandusi žiūrėjo didelėmis akimis čia į mano pirštą, čia į akis. Greit iščiupiau žaidę, panelė nosinaite stipriai perrišo man ranką per

(Nukelta į 5 psl.)

Cosmos Parcels Express Corp.

(Licensed by Intourist)

PASKUBINA JŲSŲ SIUNTINIŲ JŲSŲ DRAUGAMS IR GIMINĖMS Į BET KURIĄ SSSR DALĮ.

SIUNTINIAI APDRAUSTI • PRISTATYMAS GARANTUOTAS • GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.

Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur. Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite ar aplankykite jums artimiausį mūsų skyrį:

NEW YORK 21, N. Y., 39 — 2nd Avenue — Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 21, N. Y., 506 W. Broadway Ave. — Tel. HY 1-5290
BROOKLYN 7, N. Y., 600 Sutter Avenue — Tel. DI 5-8808
LAKEWOOD, N. J., 126 — 4th Street — Tel. FO 3-8569
PATERSON 1, N. J., 99 Main Street — Tel. LU 4-4619
NEW HAVEN, Conn., 6 Day Street — Tel. LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson St. — Tel. HU 1-2750
WORCESTER, Mass., 174 Millbury St. — Tel. SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich., 11333 Jos. Campau.

TEL. TO 7-1575
CLEVELAND 13, Ohio, 2683 W. 14th St. — Tel. TO 1-1068
CHICAGO 22, Ill., 2222 W. Chicago Ave. — Tel. BR 8-6966
CHICAGO 29, Ill., 2439 W. 69th Street — Tel. WA 5-2737
LOS ANGELES 22, Cal., 960 So. Atlantic Blvd.

TEL. AN 1-2994
SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter St. — Tel. FI 6-1571
NEWARK 3, N. J., 428 Springfield Ave. — Tel. BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa., 530 W. Girard Ave.

TEL. WA 2-4035
WATERBURY, Conn., 6 John St. — Tel. PLaza 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich., 414 Scribner Ave.

TEL. GL 8-2256
PASSAIC, N. J., 176 Market Street — Tel. GR 2-6287
DETROIT, Mich., 7300 Michigan Ave. — Tel. VI 1-5355

ATHOL, Mass., 61 Mt Pleasant St. — Tel. CH 9-6245
VINELAND, N. J., West Landis Ave.,

Greek Orthodox Club Blvd.
Šis skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.

"CTS CHARTER BUS
is more fun for everyone!"

klubų grupės • ekskursijos • bendrovių išvažavimai • mokyklų kelionės • suvažiavimai • bažnyčių piknikai

DĖL SAMDYMO INFORMACIJOS, ŠAUKITE Main 1-9500

Your Cleveland Transit System

Istorija be pagražinimų

Prieš kiek laiko iš Kanados į Chicagą buvo atvykęs dr. Pranas Ancevičius, arba, -- kaip jis dabar save kanadiečių visuomenei pristato, -- Frank Anceovich, ir skaitė paskaitą vardu "Istorija be pagražinimų". Paskaita vėliau buvo atspausdinta "Naujienose". Tai buvo tikrai ne tik istorija be pagražinimų, o tiesiog suterliota istorija.

Prieš tų suterliojimų žymią dalį atsiliepė prof. Mykolas Biržiška. Ancevičius -- Ancevidar kartą papylė pamazgų kibirą apie M. Biržišką ir eilę kitų asmenų. Pasigėrėtinas prof. M. Biržiškos ryžtingumas nesutikti su tokiu terliojimu ir viešai parodyti, kokia ta Ancevičiaus "istorija" iš tikrųjų yra. Jis vėl ryžosi papunkčiui tas terliones atreinti. Tarp kitų dalykų, jis priminė faktus apie 1927-1928 metų "politinių emigrantų" veikimą Lenkijoje, kur Ancevičius (tada Franciszek Ancewicz) vaidino vieną iš pagrindinių vaidmenų. Čia tai jau tikrai istorija be pagražinimų, kurią darosi svarbu smulkiau prisiminti ar sužinoti lietuviams Amerikoje bei Kanadoje (Ypač Toronte, kurių pašonėje Ancevičius daugiausia sukasi ir kuriuos bando mokyti "teisingos politikos"). Dėl to čia pakartojame ištrauką iš prof. M. Biržiškos straipsnio, kur jis pasakoja faktus ne iš vaizduotės ir ne iš suklustų galinčios atminties, o iš anais laikais sudarytų ir atspausdintų užrašų.

* Štai ką primena prof. M. Biržiška cituodamas savo "Vilniaus Golgotą":

1) "1927.IX.9 pas lenkus atbėgo Tauragės sukilimo dalyviai Kėdys ir Paplauskas. Po jų lenkai daugiau privilegijų "emigrantų" (Jer. Plečkaičio vedamų plečkaitininkų), kuriuos išlaikydami ir aprūpindami lėšomis leidimams (laikraščiu "Pirmyn", atsišaukimams), ginklams, keليونėms, stengėsi panaudoti prieš Nepriklausomosios Lietuvos valdžią ir Vilniaus lietuvių vienybę".

2) "1927.X.9 I Vilnių atvyko Varšuvos maršalas Pilsudskis su lenkų ministrais. Jo pasitarimas su Varšuvos vidaus reikalų ir švietimo ministrais, užsienių reikalų ministerijos rytų skyriaus vedėju Tadu Holuvka, kuris aprūpino lėšomis renkamus Vilniaus krašte lietuvių "emigrantus" kovai prieš Nepriklausomąją Lietuvą, Lenkų atstovų Rygoj Lukasevičių, kuris Pilsudskio pavedamas 1920 m. apgavo Tautų Sąjungai Suvalkų sutartim, ir Vilniaus vaivada Račkėvičių, o paskui ir su pasienio korpuso vadu, atvykusiu iš demarkacijos linijos; tartasi, kaip spausiti Lietuvą".

4) "1927.X.27 Rygoje lenkų atstovas Lukasevičius kalbėjosi su lietuvių emigrantais Vincu Mickum ir Pranu Vikoniu aki-vaizdoje lenkų karininko Tom-čako ir Varšuvos Seimo atstovo Poliakevičiaus, kurie reikalavo perversmo Lietuvoje iki Naujųjų Metų ir žadėjo tam lenkų instruktorių, ginklų, sukilimo plano".

5) "1927.XI.5 ir 6 Rygoje emigrantų plečkaitininkų "kongresas", kuriam lenkų buvo pa-

vesta Lietuvos vardu išsižadėti Vilniaus. Suvažiavusiems lietuvių emigrantams Pr. Vikonis pranešė, jog lenkų atstovas Latvijai Lukasevičius, kuris 1920 m. spalio mėn. buvo su-ruošęs Suvalkų apgaulę, Lenkų vyriausybės vardu pažadėjo pinigais ir kitaip padėti nuversti Lietuvos vyriausybę, jei emigrantai pripažins Vilnių lenkam. Vikonis viešai pakaltino Plečkaitį gavus iš lenkų valdžios "Judošiaus grašų". Plečkaičiui pravedus 25 balsais prieš 18 nau-dingą lenkam rezoliuciją Vilniaus klausimu, nepasidavę lenkam emigrantai išėjo, o liko tik Plečkaitis su savo atvykusiais iš Vilniaus vienminčiais".

6) "1927.XI.5 Vilniuje pasirodė lietuvių emigrantų laikraštis -- "socialdemokratų organas" "Pirmyn", lenkų pinigai leidžiamas ir Lietuvos universiteto Kaune buvusio studento Pr. Ancevičiaus, vėliau kitų, redaguojamas. Vilniaus lietuviai jį subiotkovato, kaip ir kitą lenkų leidimą "Vilniaus laikraštį" -- "Vytį".

7) "1927.XI.19. Atsidūrė Vilniuje lietuvių emigrantai Jer. Plečkaitis ir kapitonas Majus matėsi Varšuvoje su Lenkų užsienių reikalų ministerijos rytų skyriaus vedėju Tadu Holuvka, kuris jiems pareiškė, jog emigrantai priklausysią tiesiog Pilsudskio, kuriam Vilnių atstovavo 19 divizijos vadas pulkininkas Kaspšickis, o Lydoje, kur emigrantams teks apsigyventi, marjoras Dvožakas ir poručikas Kušelevskis, paimitas nuo Vie-
vio demarkacijos linijos kaip mokas kiek lietuviškai".

8) "1927.XI.23. Vilniuje Varšuvos maršalo J. Pilsudskio pasitarimas Lietuvos dalyku su Varšuvos užsienių reikalų ministriu Zaleskiu, gen. Pristoru, ats-tovais Rygoje Lukasevičium ir Maskvoje Pateku, užsienių reikalų ministerijos rytų skyriaus vedėju Holuvka ir štabo karininkais".

9) "1927.XI.24. Vilniuje Varšuvos maršalas Pilsudskis tarėsi plečkaitininkų dalyku su Vilniaus vaivada Račkėvičium, gen. Litvinavičium, pulk. Kaspšickiu. Varšuvos užsienio reikalų ministerijos rytų skyriaus vedėju Holuvka, gen. Litvinavičium, pulk. Kaspšickiu. Varšuvos užsienio reikalų ministerijos rytų skyriaus vedėju Tadu Holuvka, kuris aprūpino lėšomis renkamus Vilniaus krašte lietuvių "emigrantus" kovai prieš Nepriklausomąją Lietuvą, Lenkų atstovų Rygoj Lukasevičių, kuris Pilsudskio pavedamas 1920 m. apgavo Tautų Sąjungai Suvalkų sutartim, ir Vilniaus vaivada Račkėvičių, o paskui ir su pasienio korpuso vadu, atvykusiu iš demarkacijos linijos; tartasi, kaip spausiti Lietuvą".

10) "1927.XI.25. Lietuvos užsienių reikalų ministerio A. Vol-demaro II nota Tautų Sąjungai apie nedraugingus Lietuvai Lenkijos žygius: Kaip lenkai... organizavo Rygoje lietuvių emi-

grantų suvažiavimą prieš Lietu-
vos vyriausybę, ruošdami emi-
grantų įsiveržimą į Lietuvą".

11) "1927.XI.30 į Varšuvą iš-
šaukta lietuvis emigrantas kap.
Majus gavo maršalo Pilsudskio
įsakymą ligi gruodžio 15 d. pa-
ruošti bent 300 gerai apmoky-
tų vyrų būrį, kuris galima būtų
panaudoti prieš Lietuvos vyriausybę".

12) 1927.XII. 1. Dargužiuose
(Vilniaus -- Trakų aps., Valki-
ninkų valsč.) plečkaitininkai mė-
gino išdalinti lenkų pinigais Vil-
niuje leidžiamąjį laikraštį "Pir-
myn", bet buvo sodiečių išvyti".

13) "1927.XII.11. Pabėgęs iš Ne-
prikllausomos Lietuvos ir paste-
bėjęs Varšuvos vyriausybę sten-
giantis lietuvių emigrantus pa-
naudoti prieš Lietuvą, kap. Ma-
jus pasitraukė iš Vilniaus krašto
ir perėjo vokiečių sieną. Ber-
lyne jis atvyko į Lietuvos atsto-
vybę ir pranešė apie Pilsudskio
sumanymą suorganizuoti "suki-
lielių" būrius ir jais pulti Lie-
tuvą. Kap. Majaus pranešimas
paskelbtas spaudoje".

14) "1928.I, apie 6 Lydoje emi-
grantų (iš Nepriklausomos Lie-
tuvos) ir priviliotų pašaliečių
"lietuviškųjų būrių" mankštyma-
sis šautuvais už miesto, dainuo-
jant "Išėjo tėvelis į mišką".

15) "1928.V.6 į Kauną atvyko
Lenkų delegacija deryboms su
plečkaitininkų -- emigrantų glo-
bėju Tadu Holuvka priekyje".

16) "1928.V.12 Kaune prie Lie-
tuvos Viešbučio studentų de-
monstracija prieš lenkų dele-
gacijos pirmininką T. Holuvką,
policijos išvaikyta".

17) "1928.VIII, apie 11 Vilniuje
maršalo Pilsudskio pasita-
rimas Jono Pilsudskio bute su
Nepriklausomosios Lietuvos
emigrantų vadu J. Plečkaičiu,
dalyvaujant dar lenkų politikams
majorui Kirtikliui, pulk. M.
Kosciałkovskui, Varšuvos se-
natoriui Vytautui Abramavičiui,
M. Račkėvičiui, K. Okuličiui, gen.
Rydžiu-Smiglui, gen. Sosnkovs-
kiui, pulk. V. Slavėkui ir ki-
tiems. Tarėsi dėl emigrantų
vaidmens Lenkų ir Lietuvos san-
tykiuose ir pasižadėjo toliau
remti jų veikimą prieš Lietuvos
vyriausybę".

18) "1928.VIII.14 Vilniuje Lie-
tuvos emigrantų vado J. Pleč-
kaičio pasitarimas su gen. Ryd-
zu-Smigliu dėl tolimesnės kovos
prieš Lietuvos vyriausybę".

19) "1928.VIII.15. Vilniuje lenkų
vyriausybė įteikė Jer. Plečkai-
čiui 10,000 dolerių tolesnei kovai
prieš Lietuvos vyriausybę".

20) "1928.VIII. 22 ir 23. Vil-
niuje suvažiavusių iš trijų val-
stybių (Lenkų, Latvijos ir Vo-
kietijos).

21) Lietuvos emigranto pasita-
rimas, svarstęs kovos priemo-
nes prieš Lietuvos vyriausybę ir

Argentinios Lietuvių Centro bibliotekoje kalba svečias iš JAV William J. Jurgela, ALC garbės na-
rys. Jo dešinėje sėdi Norkaitytė-Jurgelienė. Kairėje stovi ALC buv. sekretorius Luis J. Lemberis,
gimęs Argentinoje, puikiai kalbąs lietuviškai. Dešinėje ALC buv. pirm. St. Džiugis su žmona ir kiti.
P. Ožinsko nuotrauka

SUKIETĖJUSIŲ ARTERIJŲ RŪŠYS

Dr. STEPONAS BIEŽIS

Arterijų sukietėjimas nevie-
nodas ir dėlto turi savyje skir-
tingą reikšmę iš to išplaukia ir
skirtingos pasekmės. Sukietėji-
mas pasiskirsto į tris atskirus
tipus, būtent: sienelių sustorėji-
mas, sukalkėjimas ir priaugi-

veikimo ženklai pasirodo, tai jau
aišku, kad toli pažengta arte-
rijų sukietėjime ir taip pat rim-
tų pasikeitimų įvykę kituose or-

Arterijos sienelių sukalkėjimas ir jos vidaus susiaurėjimas. Pa-
čioje kairėje arterija normali. Trys piešiniai į dešinę parodo laips-
nišką arterijų sienelių sustorėjimą ir tuo pačiu jų vidaus siaurė-
jimą. Pačioje dešinėje beveik visai sukalkėjusi ir kraujas per ją
tegali tik čiurkšlenti vietoje normaliu kiekiu plaukęs. Ilgainiui
šitokia arterija visai užsikimš ir joje kraujo cirkuliacija visiškai
susilaukys. Ir tada pasireišk širdies smūgis, kai jos arterija bus
paliesta.

mas jų viduje. Tat žvilgtėrėki-
me kaip tai vyksta.

Arterijų sienelių sustorėjimas
savaimė aiškus iš pavadinimo.
Arterijų sienelės iš lėto storė-
ja ir tuo pačiu kartu kietėja.
Tai reiškia, kad arterijų sie-
nelės tampa storesnės. Kartais
jos sustorėja dvigubai ir dau-
giau. Jos tampa mažiau lanks-
čios, o svarbiausia, kad jų skers-
muo sumažėja. Kitais žodžiais
sakant, arterijų vidus susiau-
rėja arba suplonėja. Tai reiškia
mažesnę jų įtalpą ir kad jomis
mažiau kraujo tegali tekėti. Iš
to, kaip tiesioginė pasekmė,
kraujo spaudimas kyla. O tai
vis daugiau ir daugiau širdies
veiksmus sunkina, tuo pačiu ir
kūno ląstelių normalų gaivumą
silpnina. Tat šitokiais atsitiki-
mais žmogaus sveikata žaloja-
ma dviem kryptim: greitesniu
širdies išdėvėjimu ir ląstelių
sužalojimu.

Šis procesas, paprastai, vyksta
labai lėtu tempu ir visai neju-
čiomis. Dažniausiai tai tęsiasi
metų metus. Oidomžiausia ir liū-
niausia, kad per tą visą laiką
asmuo nieko nejaučia ir nenu-
mano, kad jo kūne vyksta svarbus
procesas. Nors lėtai, bet žalo-
jantis sveikatą, kurią vėliau ar
anksčiau visiškai sužlugdys.

Kada vienokie ar kitokie tokio

tos kovos priekyje vietoj Jer.
Plečkaičio pastatęs Juozą Pap-
lauską".

Pr. Ancevičius yra daugiau ne-
gu vidutinių gabumų vyras. Jis
galėtų būti veiksminga pajėga
kiekviename kovos fronte, kurį
jis nuoširdžiai stotų ginti. Var-
gas tik, kad -- po jo politinių
avantiūrų pas Pilsudskį bei jo
įpėdinius, ir ypač po dar mig-
lotėsio jo pritapimo prie naci-
ono fronto Berlyne karo metu --
niekas negali būti tikras, su ko-
kiais tikslais ir su kokiais su-
manymais jis prie bet kokio fron-
to dedasi ir koks yra tikrasis
jo siekimas. Kiekvienu atveju, tai
nėra patikimas istorijos dėstyto-
jas. O todėl -- ar saugu pasiti-
kėti tokio dėstytojo ir dabar-
tinių politinių nuoširdumu?

Vytautas ir Irena KARALLAI, gyvenę Philadelphiaje, neseniai
atšventė 25 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

V. Ramūno nuotrauka

IŠ KELIONIŲ PO...

(Atkelta iš 4 psl.)

riešą. Jos smarkiai raginamas,
užėjau Kazlų Rūdoje pas gydyto-
ją vaistų nuo gyvatės įgėlimo.
Gydytojas uždėjo ant piršto spi-
rito kompresą ir pasakė, kad Lie-
tuvoje jokių kitų vaistų tam rei-
kalui netaikoma.

Pasekmės: pirštas patemo ir
smarkiai sutino. Porą dienų buvo
sutinęs ir skaudėjo ranką prie
alkūnės ir po pažastimi. Tai ir
viskas.

Paveikslą "Tamsioji aureolė"
nutapiu. Po parodos jis nuėjo
pas žmones. Jo prisiminimas
man visam laikui liko susijęs su
gražiąja drauge ir kandžiojančia
lietuviška varinuke.

Malonu taip pat prisiminti, kad
tai gyvatikei nė minutę pykčio
nejaučiau. Kuo ji kalta? Ji pasi-
elgė taip, kaip ta mergaitė, kuri
plaukštelėjo per žandą bernui,
kada tas nepadoriai ją palietė.

dydžio, o taip pat įvairiose vie-
tose. Bet dažniausia jų būna di-
džiosiose arterijose. Kartais šie
kupsteliai, ateromos, išauga to-
kie stambūs, kad arterijos sie-
nelė pasidaro net kelis kartus
storesnė. Tuo žymiai sumažina-
mas arterijų vidus ir tai trugdo
normaliam kraujo tekėjimui. Es-
ti ir tokių atsitikimų, kad arte-
rijų sienelės tiek sustorėja, kad
užpildo beveik visą vidų palies-
tose vietose. Šitokiuose, kraš-
tutiniuose atsitikimuose, kraujo
apytaka tokiose vietose žymi-
miai pakrinka. Ir jei tai vyksta
jautrioje vietoje, tai gali baigtis
net tragišku įvykiu: širdies smū-
giu, apopleksija ir tt. Taigi ma-
tome, kad šie riebalinių medžia-
gų kupsteliai, ateromos, ilgai-
niui priveda žmogų prie kritiš-
kos padėties ir neretai atima
net gyvybę.

Normaliai, sveikose kraujau-
gyslėse, vidus visuomet esti ly-
gus ir labai švelnus, kad kuo
mažiausiai būtų trynimosi kraujo
nuolatiniam sruvenimui, kuris
taip reikalingas geram sveikatos
išlaikymui. Atsiradus mena-
miems kupsteliams, padėtis
pasikeičia, kraujo aplinkataka ma-
žiau ar daugiau susitrukd. O tai
jau atsiliepia į bendrą sveika-
tingumą. Ir reikšminga, kad šis
toks procesas, nors labai lėtai,
bet vis kyla, atseit eina pirmyn.
Šis pasireiškimas nėra visuotinis
atsseit, neapima visas arte-
rijas, o tik kai kurias jų dalis,
--tarpais arba sekcijomis tai
vienur, tai kitur.

Dabar bus įdomu pažiūrėti
į vidų tokios sukietėjusios arte-
rijos. Perpjovę išilgai ir prak-
skleide, štai kokį reginį maty-
sime: vietoje švelnaus ir lygaus
išklodalo arterijos viduje, mato-
me įvairaus aukščio, ilgio ir for-
mos iškilimus bei išlinkimus,
lyg smėlio kopas, įvairiai vėjo
suneštas. Kai kurie kupsteliai,
ateromos, tiek ryškūs ir aukšti,
kad susisiekią su priešinga arte-
rijos sienele. Kiti lėkšti ir
platus. Ir visa tai labai trugdo
kraujo tekėjimą.

Neretai įvyksta kitokių, dar
rimtesnių sukiurimų. Kartais, ir
tai visai ne retenybė, kad tarp
arterijos sienelės ir kupstelio
susidaro plyšys, lyg kad lenta
atsiklotų nuo sienos. Ir tokį ply-
šį kraujo spaudimas didina ir
ilgina kuris kartais siekia ke-
liolikos colių ilgumo. Ir skers-
menyje jis labai padidėja.

Kraujas, atsiradęs uždarame
plyšyje kaip kišenėje, sukreke-
ja ir toks pasilieka. O tokiai pa-
dėčiai susidariusi visai mažai
kraujo tepraeina, o kai kuriais
kraštutiniais atsitikimais net vi-
sas arterijos vidus visiškai už-
sidaro. Ir tai reiškia visišką
kraujo sulaukimą.

Šitokiuose atsitikimuose kar-
tais ir įvyksta tikros širdies li-
gų tragedijos.

Kitą kartą: ŠIRDIES ARTERI-
JŲ SKLEROZĖ.

Paraginkit savo pa-
žįstamus užsiprenu-
meruoti DIRVĄ.

Kai du pešasi, trečias laimi...

KAIP ANGLIJOJE VEIKIA LIETUVIŲ NAMŲ BENDROVĖ

Birželio mėnesį suėjo vieneri metai nuo Lietuvių Namų B-vės valdybos persiorganizavimo. Kaip žinoma, tuo metu pasitraukė iš B-vės Valdybos ilgametis jos vadovas L. Bajorinas, iki tol ėjęs vyr. direktoriaus pareigas. Tuo pačiu šis apmokamas postas buvo panaikintas, o jo darbą pasiskirstė likusieji valdybos nariai (direktoriai) ir B-vės atskirų padalinių vedėjai. Minėtojo persitvarkymo metu B-vės ekonominė padėtis, kaip visiems yra gerai žinoma, buvo gana kritiška. Ypač daug rūpesčio kėlė suradimas paskolos Lietuvių Namams Londone išpirkti. Prie to dar prisidėjo

vairios trumpalaikės skolos, beveik visiškai tuščia kasai ir įvairūs sunkumai, atsiradę su įvykiais pasikeitimais.

Praėjus vieneriems sunkaus darbo metams, su pasitenkinimu galima konstatuoti, kad B-vės padėtis yra gerokai pagerėjusi. Pati sunkiausia problema -- Lietuvių Namų paskola, bent šiuo metu, atrodo, yra išspręsta. Ir tai gana palankiomis sąlygomis, mokant skolintojams tik 6 proc. palūkanų. Bendrovės valdyba dėjo visas pastangas, kad pilnon nuosavybės įsigytieji mūsų namai būtų tinkamai atremontuoti ir sutvarkyti. Ilgai užsitęsęs ir daug kalbų sukėlęs išorinis namų remontas šiuo metu jau sėkmingai vykdomas. Valdyba tikisi visą šį didžiulį darbą atlikti iš savo einamųjų pajamų, nebeužtraukiant tam reikalingų naujų paskolų.

Duoti pilną vienerių metų apyskaitą dabar yra neįmanoma, nes B-vės finansiniai metai baigiasi spalio 30 d. Šiuo metu B-vės revizoriai yra padarę provizorinę pusės metų apyskaitą, kurios duomenis čia ir panaudojame.

Lietuvių Namai Londone, pagal revizijos duomenis, per pirmąjį pusmetį davė gražaus pelno (per 2,000 svarų). Net ir atmetus kitų B-vės šakų per pirmąjį pusmetį padarytuosius nuostolius ir visas kitas bendras išlaidas, kaip antai: palūkanas, administracines išlaidas, raštinės išlaidas ir kt. (neskaitant vienkartinę teisių ir profesinių išlaidų, padarytų ryšium su dvie-

jų paskolų gavimu), apskritai patenkus, per pirmą pusmetį galai su galais suvesti. Tiesa, B-vės prasiskolinimas ir toliau lieka gana didelis, bet šiuo metu jis nėra grėsmingas. Tokiu būdu valdyba turi progos šiek tiek atsikvėpti ir tolimesnės finansinės veiklos planus gerai apsvastyti. Spaustuvės reikalai per tuos metus taip pat gerokai sutvarkyti. Pirmiausia, ji perkelta į tų pačių Lietuvių Namų rūšį ir tuo pačiu sutaupyta nuomos mokėjimas svetimiems. Iškilbė mašinų rateliai, apie kuriuos buvo tiek daug kalbama ir rašoma, nebesudaro pavojaus, nes linot-

pas ir spausdinimo mašina metų bėgyje pakeisti. Tiek pačios spaustuvės, tiek ir Nidos Knygų K-bo darbas gali vykti be sutrikimų.

Spaudos skyriaus darbas, gaila per pirmą pusmetį buvo nuostolingas (nuostolis per 800 sv.). Bet taip atsitiko dėl dviejų priežasčių: 1. spaustuvės perkėlimo metu apie du mėnesius jos darbas smarkiai susitrukdė ir 2. užsigulėjusios prekių atsargos (neparduotos knygos) tikrinimo metu buvo nurašytos į nuostolius. Yra vilties, kad dirbant naujose sąlygose spaustuvės nuostoliai per antrąjį pusmetį išsilygins.

Lietuvių Sodyba metu bėgyje buvo dažniausiai linksniuojama. Daugiausia rūpesčio, tur būt, sukėlė valdybos pranešimas, kad, nesant kitos išeities, Sodybą gali tecti parduoti. Tas klausimas dar ir šiandien nėra galutinai išspręstas. Koks bus Sodybos

tolimesnis likimas, daug priklausys nuo B-vės finansinės padėties ir nuo visų tų kurie ja domisi, lanko ir remia. Bendrovės valdyba rūpestingai Sodybos klausimą studijuoja ir galutinį jos sprendimą anksčiau ar vėliau pumato pavesti patiems akcininkams. Tačiau vis dėlto, jeigu ateityje aplinkybės priverstų dalį B-vės turto likviduoti, valdyba yra nusistačiusi pasilaikyti Lietuvių Namus Londone.

Visai natūralu, kad Sodyba per pirmąjį pusmetį davė nuostolių. Tai yra savaime suprantama, nes jos veikla žiemos metu yra menka. Dėl gerai susidėjusių aplinkybių tas nuostolis šį kartą yra labai mažas (per 40 svarų), ir vasaros sezono metu jis turės būti su kaupu išlygintas.

Tokia tai yra LNB padėtis dabartiniu metu. Valdyba, painformuodama visuomenę, nori kad visi, kuriems šis reikalas rūpi, žinotų, kas padaryta ir da-

roma. Iš to kad čia suglaustai pasakyta, matyti, kad valdyba, po naujo persitvarkymo nesėdėjo rankas sudėjęs, bet darė visa, kad mūsų visų aukomis ir pastangomis sukurta organizacija galėtų sėkmingai veikti ir tobulėti. Sunkumu buvo sutikta daug, bet, esant gerų norų ir visuomenės pritarimo, didelę jų dalį pasisekė sėkmingai įveikti. Turima vilties, jog ateity B-vės reikalai galutinai susitvarkys ir ji sėkmingai galės vykdyti tuos tiesioginius savo uždavinius, kuriems ji ir buvo sukurta.

E. Lietuvis

LIETUVISKI SORIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWainig 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

IŠKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašau atsiųsti

Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:

Name

No.

Street

City

State

Puiki dovana bet kuria proga!

Naujai pagaminta

PIRMOJI LIETUVIO

KOMPOZITORIAUS

ILGO GROJIMO

PRAMOGINĖS MUZIKOS

PLOKŠTELĖ

Lietuviškai įdainuota 10 šokių muzikos HI-FI ir STEREO plokštelė gaunama visuose lietuviškos spaudos ir dovanų parduotuvėse.

VISAIS APDRAUDOS REIKALAIŠ,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę
PAULINA MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

DIRVA

6907 Superior Ave.,
CLEVELAND 3, Ohio

PRADEKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐

Už metus — \$8.00 ☐

Už 6 mėnesius — \$5.00 ☐

(Tos kainos yra tik naujiems skaitytojams)

(Pažymėkite atitinkame lankelyje savo užsakyimą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote sau ar kaip dovana).

Užsakytojas:

.....
(Vardas, pavardė)

.....
(Adresas)

EAGLE STAMPS

the MAY co's

NOW
3

REIŠKIA DAR DIDESNĮ SUTAUPYMĄ

BASEMENT stores

Downtown - Public Square

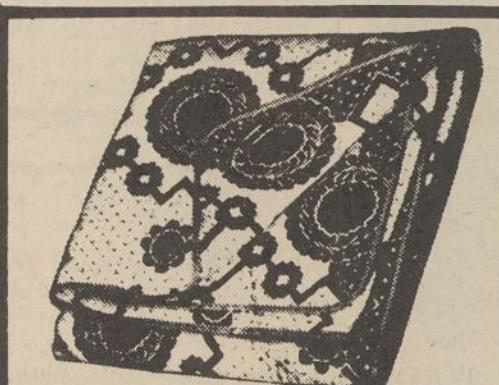
Cedar Center - Ridge & Ridgewood Drive

Specialus pirkinys!

GRAŽIOS LYGIOS
SPALVOS

Hobnail
užklojimai
2 už \$5
ar 2.77 vienas

Dadėkite grožį ir stilių bet kokiam miegamam kambariui su šiuo puikiu lygios spalvos užklojimu. Naujausias sezono raštas jūsų pasirinkimui gražių dekoratyvinių spalvų. Apvedžiotas aplinkui dadėtam grožiui... ir įkainavimas sutaupyti jums pinigų.

Antri! Gamintojo
Atrinkimai Išpardamimas!

Skalbiamos, išverčiamos

80x84" kaldros

80x84 colių dydžio kaldros geriausios kokybės. Išverčiamos ir pilnai skalbiamos. Jūs jas galite net naudoti kaip užtiesimus.

3.99

Pasirinkimas iš lygių spalvų

- Balta
- Mėlyna
- Topaz
- Pink
- Ruda
- Aqua
- Lilac

Antri atrinkimai!

GARSAUS
GAMINTOJO

Pequot Cambet
Percale Paklodės

Palyginkite su 2.99 iki 3.99

(Jei taisyklingi 89c pagalvių 49c)

72x108", 81x108", atskirom dvigubom ar dvigubom lovom. Čia yra garsaus gamintojo antro atrinkimo paklodės, dabar sumažintos iki šios mažos kainos. 4 pasirinkimo dydžiai, visi šia žema kaina.

Paštu ir telefonu užsakymai priimami... \$2 ar didesniais pirkiniais... Šaukite CHerry 1-3070

BASEMENT DOMESTICS DEPARTMENT... THE MAY COMPANY, ALL 3 STORES

\$2

Clevelande suruoštosie liepos 16 pavergtųjų tautų demonstracijos dalyvavo apie 1,000 žmonių. Nuotraukoje Lietuvos vėliavą neša Modestavičius. Užpakaly eina lietuviai budžiai, vadovaujant A. Langės.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Sofija Smetonienė, Juzė ir Steponas Nasvyčiai šiuo metu vasaroja viloje Rūta, prie Pymatuning ežero. Visiems siūnia geriausius sveikinius.

• AL Piličių Klubo valdybos surengta Mažoji Dainų šventė Lietuvių svetainėje birželio 24 d. davė \$324.72 pelno, iš kurio Čiurlionio ansamblui teko \$202.12 ir šv. Jurgio parapijos chorui \$122.60. Prie

pelno padidinimo prisidėjo keli aukotojai: V. Mazoliauskas \$5.00, F. Saukevičius \$2.00 ir \$5.00 auka prašusio jo pavardės neskėbti.

• Clevelando Lietuvių Salės ir Klubo vadovybei, birželio 24 d. surengusiai mažąją dainų šventę ir visas jos pajamas paskyrusiai dainininkų nuvykimui į II-ąją dainų šventę, L. T. M. Čiurlionio ansamblis reiškia nuoširdžią padėką.

Sis Lietuvių Salės mostas įgalino Čiurlionio ansambli dalyvauti II dainų šventėje pilname sąstato.

• SLA 14 kuopos vasaros pobūvis, skirtas Deimantinės SLA sukakties paminė-

Jonas Vaznelis Tėvynės Garsų koncerte

Tėvynės Garsų radijo programos 12-os metų sukaktuvėse koncertinę dalį atliko bosas Jonas Vaznelis.

Pirmoje dalyje buvo plačiai žinomi dalykai — Oikos sodai — J. Karnavičiaus, Žaliojo lankelė — J. Tallat-Kelpšos ir Mano gimtinė — St. Šimkaus — dainuoti gana atsargiai, lyg balsui patikrinti ir gražios salės akustikai pažinti. Paaiškėjo, kad salė ne tik daili, bet ir dainininkams patogi. Jeigu kai kurie įprastiniai liaudies dainų niuansai buvo net truputį nuskelbti, lyg "neužkabinti",

perdėto atsargumo dėliai minėtose dainelėse, tai toliau — Klajūno dainoje — Čaikovskio — daugiau įvairuojančioje ir sunkesnėje, vokališkai jau pasirodė platesnis balsas, gerokai išlavinta technika ir įtikinamas atlikimas.

Po trumpos pertraukėlės jau suskambėjo operų arijos: iš Simone Boccanegra — G. Verdi, iš Sevilijos Kirpėjo — G. Rossini ir pridui populiarius fragmentas iš Kornevilio varpų. Įspūdziai geri. Sunkumų beveik nepastebėta. Nei vienas momentas neatrodė nei persausas, nei pertirštas. Jeigu balso vibracija kartais kiek kito, tai vistiek be žalos tonui. Užtat žemutinė baigiamoji gaida Fiesco arijoje spindėte spindėjo užtikrinta pozicija, muzikaliu apvalumu ir labai švaria vibracija.

Įsitikinome, kad šito svečio balsas bendrai yra didelis, pakankamai platus, malonus, išlyginto tembro ir beveik ryškiai plaukias pirmyn. Bosiška balso pozicija dažnai būna žymiai gilesnė, negu kitų balsų, bet šiam bosui jau mažą tetrūkstą

Liepos 15 d. Clevelande įvykusiame Tėvynės Garsų radijo programos koncerte-vakare būrelis amerikiečių ir lietuvių visuomenės veikėjų. Iš kairės: Cuyahoga County Auditor įstaigos pareigūnas Andrew Hanzo, Tschman Broadcasting Co. prezidentas P. Tuschman, inž. P. Žiūrys, adv. Blanche Krupansky ir adv. J. Smetona. V. Plodžinsko nuotrauka

jimui, įvyksta kitą sekmadienį, liepos 30 d. Pobūvio vieta Vinco Apaniaus — 12518 Lake Shore Blvd., Bratenahl, sodyboje. Pobūvy bus bufetas su valgiais ir gėrimais. Pradžią 12 val. Pabaiga 10 valanda.

Kuopos nariai, jų šeimos bei bičiuliai, maloniai kviečiami šiame pobūvyje būtinai dalyvauti. Įėjimas nemokamas. Ta pačia proga pranešame, kad atskiri pranešimai nebus siunčiami.

Dviejų butų namas
Plytinis. Maža kaina. Didelės pajamos. Baltųjų kaimynystė. North East.
A. G. Kazen Realty
IV 1-5879 (84)

PARDUODAMI NAMAI

Neff Rd. -- 185 St. du namai ant vieno sklypo; sau gyventi ir išnuomoti. Priekinis iš 6 km.; moderniška virtuvė. Užpakalinis iš 4 km., šio namo dabartinė nuoma -- \$100 mėn. Gaso krosnys. Gražas. Didelis sklypas, apšodintas vaismedžiais.

Hillgrove Rd. iš Neff Rd. 2-jų šeimų po 5 km. ir 2 dideli, gražūs mieg. 3-čiam aukšte; tuo būdu 2-ras aukštas naudoja 4 miegamuosius.

19415 Nyack Dr. iš Nottingham 6 km. colonial; reikalingas remontas; savininkas persikėlė gyventi į Californiją. Dėl būtinų pardavimo galimos geros nuolaidos.

Šaukite Paul Mikšys namų telef. LI 1-8758 arba office KOVAC REALTY KE 1-5030 960 E. 185 St.

GERI PIRKINIAI NAUJ. PARAPIJOS RAJONE

Dviejų šeimų prie Naujosios Parapijos. Labai didelis sklypas. Prašo tik \$21,000.

Naujas plytinis. 3 miegamieji. Viskas ant vieno aukšto.

3 miegamųjų vienos šeimos du mediniai namai. Už vieną prašo \$17,000, gi už kitą \$ 19,000. Jei kas nori pasistatyti dviejų šeimų namą, turime gerą sklypą.

Parduodama krautuvė East 185 gatvėje.

Norintieji pirkti ar parduoti prašom skambinti

EAST SHORE REALTY
Juozas Mikonis-Realtor.
780 E. 185 St. IV 1-6900
Namų telef. MU 1-2154

Solistas Jonas Vaznelis

momentais. Tuo tarpu dainininkas liaudies dainose, nuotakai kylant ir pasisekimui augant, turėjo polinkio skubėti pradėdamas sekantį posmą. Pianistės savarankiškai atliekami įtarpai, įžangos ir kt. įtikinamus savo visai tinkamu nusiteikimu ir labai stilingu muzikalumu.

Šventės dalyviai priėmė muzikus jautriai, kartais jausmingai ir kartais net su įkarščiu. Teko, publikai karštai prašant, porą numerių pridėti.

Sukaktuvių nuotaiką koncertas tikrai pagražino.

Vladas Braziulis

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

VANDENTEKIS IR ŠILDYMAS ĮVEDIMAS IR PATAISYMAS

Vandeniu ir pečiais šildymas, vonios kambarių įrengimas. Pristatymas į jūsų namus ar pilnas įrengimas.

Nelaimėi atsitikus skubus pataisymas. Nemokamas numatomų darbų įkainavimas.

Mes esame pertvarkę šildymą Dirvoje, atlikę nemažai patarnavimų lietuviams ir mūsų darbu visi patenkinti.

W. F. HANN & SONS CO.

15533 EUCLID AVE.

MU 1-4200

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

DEPOSITS MADE BY JULY 20
EARN INTEREST FROM JULY 1

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.
Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave.,
N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday,
7:05-7:30 P. M.

CleveSavings

DON'T JUST WISH—SAVE FOR THE THINGS YOU WANT MOST

WE WELCOME SAVERS
ASK ABOUT OUR AUTOMATIC SAVINGS PLAN

The Cleveland Trust Company

70 CONVENIENT BANKING OFFICES

Member Federal Deposit Insurance Corporation

DIRVA

Nr. 83

1961 m. liepos 21 d.

KAS IR KUR?

• M. K. Čiurlionio 50 metų mirties sukaktį paminėję New York Public Library, surengdami jo darbų mažą parodą Fifth Ave. ir 42 St., 216 kamb. Paroda tęsis iki rugsėjo 7 d. Tuo gražiu dailininko ir muziko M. K. Čiurlionio paminėjimu rūpinasi Aleksis Rannit.

• Sonios Tomarienės-Pipiraitės knyga "Trys lepinai pagyrūnai" išleido Lietuvoje valstybinė grožinės literatūros leidykla. Rašytoja gyvena Chicagoje ir apie jos ryšius su Lietuvos okupantais jau anksčiau buvo rašoma.

• Danutė Tautvilaitė, Bronės ir Narcizo Tautvilų duktė dirbdama Kongreso Bibliotekoje (Wassington, D. C.), vakarais lankė Katalikų Universitetą ir šią vasarą išlaikius egzaminus ir parašius tezę, gavo bibliotekininkystės magistro laipsnį. Bakalauro laipsnį Danutė yra gavusi baigdama New Rochell kolegiją N. Y.

• Daiva Rimkutė, Sofijos-Liusės Rimkienės ir prieš metus mirusio inž. Kazio Rimkaus duktė baigė biologiją Delevaro universitete, gaudama bakalauro laipsnį. Daiva su motina gyvena Dover, Dele. Sofija Rimkienė dirba chemikės darbu Playtex įmonėje ir yra paskirta skyriaus prižiūrėtoja. Sūnus Algis, prieš trejus metus baigęs aeronautikos inžineriją Notre Dame universitete, šito metu gyvena Tripolyje (Afrikoje) ir yra sprausminio lėktuvo pilotas.

• Australijos lietuvių metraštis, kuris jau spausdinamas, "Mūsų Pastogės" pranešimu, būsimas; kelių šimtų puslapių, puikiam popieriuje, didoko almanacho — albumo formato. Tokio didelio ir imponuojančio leidinio iki šiol lietuviškoji išeivija, atrodo, dar niekur nebuvo ryžusi išleisti, išskyrus, suprantama, didingąją Lietuvos Enciklopediją Amerikoje. Metraščio turinys, kaip gal kai kas mano, nebus sausas ir neįdomus. Be Australijos lietuvių kultūrinės, religinės ir visuomenės veiklos kronikos, metraštyje labai žymią dalį užima mūsų rašytojų dažniausia dar niekur nespausdinta kūryba ir mūsų dailininkų meno kūrinių reprodukcijos.

Paklauskite, Bostono lietuviai!

Sakome — paklauskite, Bostono lietuviai, nes jūs pradėtat nebegirdėti. Štai, trėmimų XX-čio proga veiklus BALFo Bostono sk. pirm. Ant. Andrulionis ir jo vadovaujama valdyba suorganizavo komitetą, kuris birželio 9 d. paskelbė piniginių aukų vąjį.

Vajaus terminas baigėsi liepos 9 d., bet dabar jis pratęstas iki rugpiūčio 1 d. Komitetas, talkinamas BALFo sk. valdybos, gerokai padirbėjo, išsiuntė jums apie tūkstantį laiškų, kalbėjo apie tai spaudoje ir susirinkimuose. Atrodė, kad trėmimų XX-tis visiems mums turėtų būti gaudinantis. Pagaliau, visi gerai žinom, kad visam sviete dar yra tūkstančiai lietuvių, ku-

Grupė lietuvių dalyvavusių pavergtųjų tautų eisenoje Chicagoje. Prie vėliavų stovi Jasaitis, Vaičiūnienė ir kt.

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ VĖLIAVOS CHICAGOJE...

J. VAIČIŪNAS

Jau kelintą kartą Lietuvos Bendruomenės Chicago apygardos valdyba "nusižengė" pažeisdama politinių veiksmų kompetenciją, išskeldama lietuvišką trispalvę svetimtaučių tarpe.

Visai tikra, kad Lietuvos Bendruomenė ateina ten, kur kiti supasuoja. Neparodžius iniciatyvos čikagiškiams politiniams veiksniams, LB apygardos valdyba paskutinį momentą griebėsi organizuoti lietuvių tautinės grupės dalyvavimą Pavergtųjų Tautų minėjime.

LIŪDNA IR SKAUDU

Pavergtųjų tautų eiseną išvadinamojo, "dauntauno" išsimušę į Michigan gatvę, nusitęsdama per kelis kvartalus. Dominuojančios ukrainiečių, lenkų (net su savo orkestru) ir latvių grupės stelbė nustelbė mažesniąsias. Prie pačių mažųjų priskirtina ir lietuvių grupė. Paskui vėliavą išsiriškio kelios birutietės tautiniais rūbais ir apie trisdešimt neorganizuotų visuomenės. Reiškinyje labai liūdnas, prisimenant, kad latvių skaičius Chicagoje nepalyginamai mažesnis už mūsų. O, vis tik, mūsų kaimynai latviai sugebėjo išeiti su 300 neorganizuotų visuomenės, su Latvių Tarybos valdyba priekyje.

riems reikalinga pagalba, kurie Sibire ar kitokioje tremty neteko sveikatos, paseno ir paliego, kurių šeimos sugriautos, kurie kenčia didelių nedateklių ir vargą.

Tas viskas jums buvo priminta ir buvo tikimasi, kad tokio pobūdžio vajus Bostono lietuvių tarpe ras gyviausio atgarsio. Suaukojimas nors poros tūkstančių dolerių tokiame reikalui mums galėtų atnešti tik vidinį džiaugsmą, tik pasididžiavimą savo susiklausymu. Deja, per penkias savaites į vajaus komiteto šaukimą teatsiliepė tiek lietuvių organizacijų ir atskirų aukotojų, jog gėda tą skaičių viešai skelbti (bet reikės tą padaryti, jeigu vajus sugrius). Ir gėda skelbti tą sumą, kuri iki šiol yra surinkta.

Šia proga, paklauskite, Bostono lietuviai, jums pranešama, kad savo auką BALFui galite atsiųsti ar asmeniškai įteikti iki š. m. rugpiūčio 1 d. vajaus komiteto izd. Just. Vaičiūniui, 359 W. Broadway, So. Boston. Neapvilkite tų, kurie beldžiasi į jūsų širdis, pri-

siminkit, kad nelaimės yra visų mūsų nuolatinės palydovės. Savo skirta auka BALFui atliksite ne tik savo tautinę pareigą bet ir turėsite nemenką dvasinį džiaugsmą, nesgi, patys gerai žinot, jog duoti yra daug lengviau, negu pagalbos prašyti.

BALFo Vajaus Komitetas Bostone

Chicago Aukšt. Lituanistikos mokyklos direktorei A. Rūgtytei buvo įteikta motinų klubo dovana gintaro karoliai, kuriuos sega J. Tamulis.

A. Gulbinsko nuotrauka

Gražiausios vaiko nuotraukos KONKURSAS

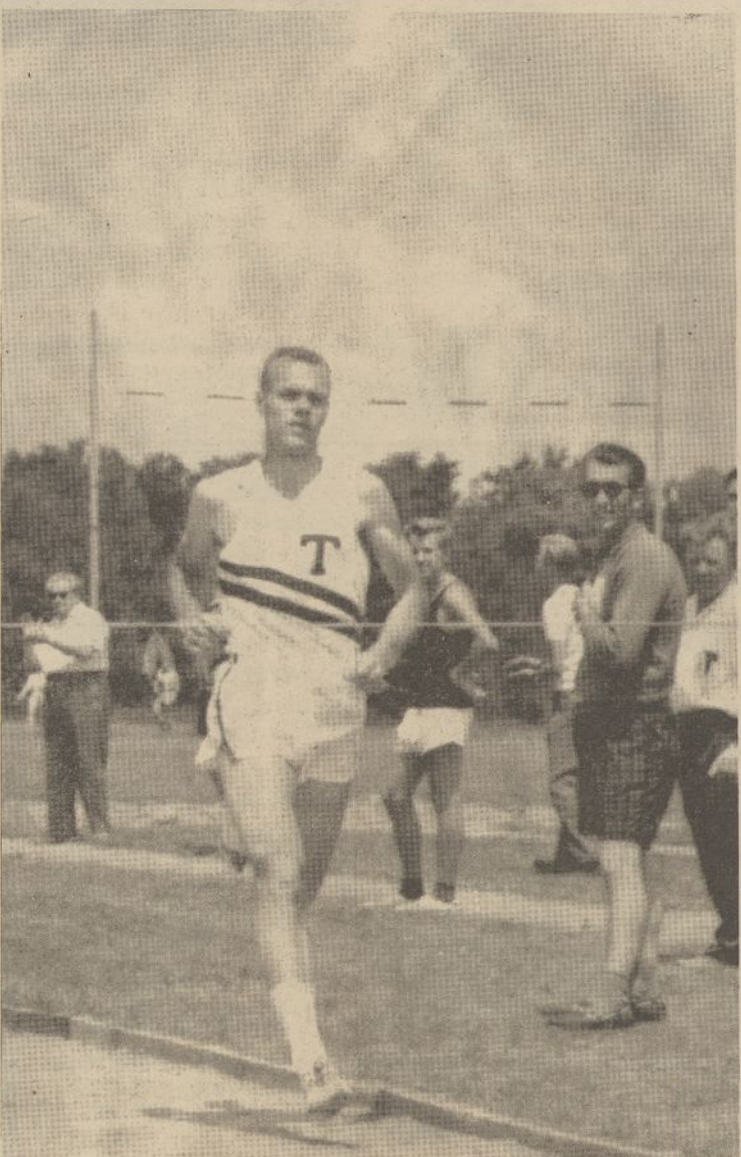
Dirva skelbia gražiausios vaiko nuotraukos konkursą.

Konkurse gali dalyvauti visi lietuviai, prisijungdami nuotrauką lietuvių kilmės berniuko ar mergaitės, ne vyresnį kaip 10 metų amžiaus. Nuotrauka turi būti nemažesnė kaip atvirutės formato dydžio, nespaltvota, portretinė ar veiksminė, bet joje neturi būti daugiau asmenų, kaip vienas vaikas. Prie nuotraukos turi būti pridėti duomenys: vaiko vardas ir pavardė, amžius, gyvenamoji vieta ir fotografavusiojo pavardė ir adresas. Konkursan nepriimamos svetimtaučių fotografų darytos nuotraukos.

Nuotraukos siunčiamos iki 1961 m. lapkričio 1 d. Dirvos redakcijai, 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio, pažymint, kad jos skirtos konkursui. Jos bus numeruojamos pagal gavimo eilę ir spausdinamos Dirvoje. Pasibaigus konkursui, gražiausias tris nuotraukas išrenka Dirvos redakcija, pasikvietusi du specialistus fotografus. Ir už gražiausias nuotraukas, jų autoriams, paskiria tris pinigines premijas: \$25.00, \$15.00 ir \$10.00.

Prašome nuotraukas siųsti tuoj pat, kad jų per daug nesusirinktų konkurso pabaigoje.

DIRVA

Estas ERGAS LEPS, Amerikos universitetų 1961 m. čempionas 880 yd bėgime (1:49,8) ši savaitgalį dalyvaus Clevelande rengiamose pabaltiečių sporto varžybose.

MIELI VASAROTOJAI - VIEŠNIOS IR SVEČIAI

Mums būtų labai malonu, kad jūs savo atostogas praleistumėte mūsų dvare. Šiam sezonui pertvarkėme savo restoraną bei kitus įrengimus. Valgomasis yra perkeltas į didžiąją salę. Virtuvė bus lietuviška, valgius gamins prityrusi lietuvių virėja. Šiais pagerinimais tikimės pilnai patenkinti vasarotojų pageidavimus.

Kainos mūsų vasarvietėje, palyginus su kitomis tokio pat lygio vasarvietėmis, yra žemos: viena savaitė vienam asmeniui su pilnu pensijonu tik \$ 50,00. Mūsų adresas:

OSTERVILLE MANOR, INC.,-- Osterville-Cape Cod, Mass. Tel. Garden 8-6991.

Jungiamo gražiausius linkėjimus ir laukiame Jūsų Osterville dvare.

Jūs J. Kapočius

Kun. Kezys, S. J., kalba maldą pavergtųjų tautų iškilnėse Chicagoje. Penktas iš kairės stovi konsulas P. Daužvardis.

A. Gulbinsko nuotrauka

GERIAUSIAI ATRODĖ

Tai ukrainiečiai ir lenkai. Net nuostabu, kad ukrainiečiai sugebėjo pristatyti savo organizaciją, nuo mažo vaiko iki senelio. Daugumą sudarė uniformuoti skautai, davę bent penkis junginius. Tenka pripažinti jų didelę drausmę eisenos metu. Tai idealus pavyzdys tautos, negyvenusios nepriklausomu gyvenimu, tačiau parodžiusios, kad jų kova už laisvę klestėti.

GRANT PARKE

Minėjimo vietoje, Grant Parke, grupės tvarkė miesto burmistro sudaryta komisija. Grupės praeiviai pro estradą, tautybių vėliavos buvo išrikiuotos priekyje. Estradon pakviesti visų dalyvaujančių tautybių atstovai, o iš lietuvių pusės niekad nenuilstantis konsulas dr. P. Daužvardis.

Pavergtųjų Tautų savaitės minėjimą pradėjo Chicago burmistro atstovas pulk. Railly. Vadovavo kongreso atstovas D. Rosentkowsk. Amerikos himną giedojo solistas L. Sudler, o invokaciją atliko liuteronų kunigas C. Tessenjy. Kalbėjo kongresmanas E. J. Derwinski, pulk. Railly, perskaitęs burmistro proklamaciją, prof. L. E. Dobriansky, ir kongreso narys R. J. Madden. Abu paskutiniai kalbėtojai nušvietė komunizmo imperialistinį grąsinimą. Madden ryškiai pareiškė, kad bet koks bendradarbiavimas su Sovietų Rusija nėra įmanomas. Jo kalba buvo nuolatos pertraukiama penkių tūkstančių susirinkusių aplo-dismentais, tačiau mes gražių žodžių esame daug girdėję ir girdėsime. Dar nė vienas nediršo nurodyti konkrečių kelių, pavergtoms tautoms išlaisvinti.

Choras (iš ko jis sudarytas, nepavyko sužinoti) pagiedojo Pavergtųjų Tautų himną ir "God Bless America".

J. Kucynskio perskaitytą rezoliuciją susirinkusieji vienbalsiai priėmė. Kun. A. Kezys SJ baigė programą maldą.

KAS TOLIAU?

Lietuvių grupė ši kartą savęs nepateisino. Skaičiumi mažesni pasirodė geriau, Mažas pasiteisinimas, kad buvo per vėlai informuota. O, vis tik, birutietės spėjo į raginimą spaudoje ir per radiją atsilipti. Kodėl nespėjo kitos organizacijos?

Ši klaida turi būti paskutinė. Jeigu dar mes jaučiamės lietuviškai esą, jeigu kovojame už savo tautos ir valstybės laisvę, privalome parodyti. Parodyti, kad mūsų yra daug. Dainų šventė

išlaikė egzaminą. Dešimtūkstantinė minia parodė mūsų gyvybę. Tačiau, ypač svarbu reprezentuoti svetimtaučių tarpe, jeigu ta dešimties tūkstančių minia būtų užplūdusi Grant Parką?..

Ar reikia atsakyti į klausimą, koks būtų buvęs įspūdis, svarbiausia, šio krašto vadovaujamiems asmenims?

Kova už laisvę uždėda tam tikras pareigas. Šiandien ne kraujo ir gyvybės, kaip mūsų savanoriai ir partizanai. Daug, daug lengvesnė pareiga. Tik vienai dienai atsakyti Michigano ežero bangų ir saulės atokaitos. Ar tai didelė auka? Mažytė, bet šiandien labai svarbi.

Mes nežinome, ar kitais metais bus skelbta Pavergtųjų Tautų savaitė. Tas priklausys nuo pasaulio ir Amerikos politikos eigos. Vienok, panašios progos turi būti išnaudotos ligi paskutinio. Dėl to, ir ruošimasis privalo būti pradėtas iš anksto. Lietuvių Bendruomenės organai neturėtų laukti paskutinio taško. Kas ką darys ar nedarys -- Bendruomenės institucijos negali atsakyti nuo įsipareigojimo, atlikti Lietuvos reprezentacinį darbą. O lietuvišku organizacijų ir visuomenės būtiną įsipareigojimą -- ateiti ten, kur šaukia lietuviškas reikalas, nežinūrint kas imasi iniciatyvos. Kai kada ir mažesnės lietuviškos organizacijos iniciatyva gali puikiai lietuviybės reikalą reprezentuoti. Atsiminkime Lietuviško Darželio įruošimą tame pačiame Amphiteatre. Tai nuopelnas Lietuvių Agronomų Sąjungos, o be visuomenės paramos įgyvendinimas būtų buvęs sunkiai įmanomas. Junkimės visur ir visuomet, kur tik Lietuvos ir Lietuvos vardas reprezentuojamas.

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

LIEPÓS 25 -- Rugpiūčio 10 d. Tarptautinė prekybos paroda McCormick Place. Lietuvių paviljonas organizuojamas Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Chicago skyriaus.

RUGPIŪČIO 3 D. Lietuvių Fronto Bičiulių gegužinė -- jaučios kepinas vasarvietėje "Gintaras", Union Pier, Mich.

RUGPIŪČIO 13 D. Žemaičių, Kultūros klubo rudeninis piknikas, Leppos sode, 82 nd & Kean Ave., Willow Springs.

RUGSĖJO 3 - 4 D.D. Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavimas Jaunimo Centre.